

תדפיס
מתוך ספר
סדר
תפילות מכל השנה

עפ"י נוסח האריז"ל
— עם פירוש המלות עפ"י דא"ח —

מ א ת

קדוש עליון אדונינו ומורינו ורבינו הרב הגאון הגדול
החסיד והעניו אור עולם מופת הדור איש אלקים
קדוש וטהור כ"ק שם תפירתו

מוהר"ר שניאור זלמן נבג"מ

— אדמו"ר הזקן —
(בעל התניא והשו"ע)

נפדר מחדש באותיות מרובעות עם תיקונים והוספות

י"ל על ידי מערכת
„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ואחת לבריאה

SEDER TEFILOS MEKOL HASHANA
— TADPIS —

Copyright © 2011
by

Kehot Publication Society

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213
Tel. (718) 774-4000 / Fax.(718) 774-2718
editor@kehot.com

Order Department:

291 Kingston Avenue / Brooklyn, New York 11213
Tel. (718) 778-0226 / Fax (718) 778-4148
www.kehot.com

All rights reserved, including the right to reproduce this book or portions thereof,
in any form, without prior permission, in writing, from the publisher.

The Kehot logo is a trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

ISBN 978-0-8266-5537-0

Printed in the United States of America

פתח דבר

לקראת ימי ר"ה וחודש תשרי ה'תשע"ב הבעל"ט, הננו מוציאים לאור בזה, תדפיס מתוך הוצאה חדשה ומתוקנת של ספר „סדר תפילות מכל השנה – עם פירוש המלות עפ"י דא"ח" (הנקרא ג"כ „סידור עם דא"ח"), הכולל דרושים על הסידור מאת כ"ק אדמו"ר האמצעי זצוקלה"ה נבג"מ, מה ששמע מאביו כ"ק אדמו"ר הזקן זצוקלה"ה נבג"מ.

חוברת זו כוללת, הקדמת הספר (שנכתבה ע"י כ"ק אדמו"ר האמצעי), וארבעה דרושים השייכים לר"ה וליוהכ"פ וחג הסוכות. והם: **שער ר"ה**: ד"ה תקעו בחודש שופר. **שער יוהכ"פ**: ד"ה להבין שרש ענין יום כיפורים וד"ה קדוש אתה. **שער הסוכות**: ד"ה ושאתם מים בששון.

בסוף הקונטרס הוספנו פאקסימיליות מהדפוסים הראשונים ומגוף כתב-יד קודש.

*

במהדורא חדשה זו של ה"סידור עם דא"ח" בא כל הספר באותיות גדולות מרובעות, עם הוספות ותיקונים רבים, על פי השוואה לכתב-יד ולדפוסים הקודמים, ובתוספת ציונים ומראי מקומות אל המקורות (פסוקים ומארז"ל וכתבי האריז"ל), ואל מקומות בספרי רבותינו נשיאינו שנתבארו בהם ענינים מספר זה.³

*

הספר יוצא לאור בעריכת הרה"ת ר' אלי' שי' מטוסוב והרה"ת ר' גבריאל שי' שפירא.

מערכת „אוצר החסידים"

ערב ר"ה של שנת ה'תשע"ב
ברוקלין נ.י.

(1) ד"ה „קדוש אתה" מופיע בכל דפוסי הסידור (כולל דפוסים הראשונים שנדפסו בחיי כ"ק אדמו"ר האמצעי) כדרוש בפני עצמו, אולם בגווי"ק אדמו"ר האמצעי שנמצא אצלינו, הוא מתחיל „וזהו קדוש אתה", דהיינו שהוא לא נרשם כמאמר חדש בפני עצמו, אלא הוא בא בהמשך לד"ה להבין שרש ענין יום כיפורים שנרשם לפני זה. וראה מ"ש ע"ז לקמן במ"מ לתחילת ד"ה קדוש אתה.
(2) חלקים אחדים מהספר מצויים אצלינו בגוף כתב יד קודש כ"ק אדמו"ר האמצעי, וחלקים אחרים רק בכתב-יד של מעתיקים. ויש חלקים שלא היו בכלל אצלינו בכתב-יד והגהנו אותם רק ע"פ השוואה לדפוס הראשון.
(3) בסוף הספר תופיע א"ה „סקירה כללית", ובה ליקוט מתוך שיחות רבותינו נשיאינו על אודות ספר זה.

הקדמת והסכמת

אדונינו מו"ר הרב הגדול המפורסם כש"ק מ' דוב בער בהגאון הרב המחבר נ"ע

הן אמת ניתן לכתוב ולהודיע מודעא רבא לאורייתא זו תורת אמת מתמים דעים כבוד א"א מו"ר נבג"מ שניתן לדפוס כפי הסדר בסידור הנדפס כעת. היות נודע לכל באי שערי אור תורתו מימים הקדמונים זהו יותר משלשים שנה שהיה אמרתו הטהורות זקוקים דנור מנר ישראל נאמרין באמירה נעימה לרבים המתארים וכו' מדי שבת בשבתו, ובפרט בהני מילי מעליותא ברזין וסודות מתיקות התורה באר מים חיים נוזלים ממעיין המתגבר בכל שבת אלינו בניו ביחידות ולקצת יחידי סגולה עמנו, ולא היה דבר וחצי דבר שלא חזרנו עליו כמה פעמים בעיון ועומק היותר אפשרי ובפרט להביאו בכתב ולשון מדברת שיהיה מובן לגדולים וקטנים ובפנים מסבירות ומאירות לכל עיני רואה, וטועמיהם חיים זכו בהם כבר להאיר נפשם באור עולם בכמה קונטרסים שנתפזרו בכמה העתקות שונות שהעתיקו מכת"י כידוע לכל הנמצאים בידיהם. אמנם לא כל אדם זוכה לנפשו לקבוע אמיתת האור מתוך הכתב לבד בלתי קבלה בלב שומע ולב רואה וכו', ולזאת נסוג אחר לבני מלהביא בדפוס, עד עתה אשר ראיתי את העם המשתוקקים והמתארים שכבר הורגלו בקבלה שבלב ומוח ורגילין בהם ובשמותיהן, אך מפני צוק העתים וטרדת הזמן ובלבול הלב ומוח בדוחק עסק הפרנסה לעשירים ועניים הכל שוין ובפרט לרחוקים אשר לא ראו ולא יכלו להשיג מרגוע לנפשם כ"א בהפקירות שביותר מכפי המדה והמה צמאים ורעבים להחיות נפשם בחיי עולם וערבים עליהם דברי סופרים בספר וסיפור נכספה גם כלתה נפשם וכו'.

הנה לזאת אמרתי בלבי עתה לעשות לה' כי חפץ למען צדקת עבדו ידידו וכו' יגדיל תורה ויאדיר להביאם בדפוס ולקטתי מכמה קונטרסים מהעתקות שיש בידי שהעתיקו רבים מכת"י וגם הרבה קונטרסים מגוף כתיבת ידי ממש הטובים וישרים בעיני מהני מילי מעליותא הערבים ומתוקים עלי כעל כל הון, ואמרתי טוב ללקט באמרים הנצרכים לכללות ענין התפלה ובפרט קונטרסים שנמצאו בכת"י שלי בפ"י המלות בתפלה מהשמים מספרי' וכו' עד ויברך דוד שאמור' נ"ע הגיהם בכבודו ובעצמו והוטבו בעיניו מאוד (בהיותם דברים כהויתן בלי תוס' ומגרעת) ומועטים הם מחזיקים המרובים למבינים.

וטעמי ונימוקי בזה להיות שידעתי במכאובים של כל החפצים בקרבת אלקים בתפלה שלא יוכלו להביא הכונה שבמוח ולב בענין ההתבוננות וההשכלה האלקי לחברו עם הדבור במה שמוציא מפיו כמו פסוקי דזמרה, ויצאו מפורדים, בפיו ושפתיו יכבד בשבח הנאמר בפסוק ולבו רחוק ומוטרד בענין אחר, ואם גם הוא בשבח וגדולת ה' בהתבוננות אבל לא קרב זה אל זה כלל, ולזאת יעצוני כליותי לטובתם האמיתי שירגילו א"ע בפ"י המלות הללו שיכונו לבם ופיהם כאחד לאביהם שבשמים והיו לאחדים ממש וקול' הדבור מעורר הכונה ויאיר אור האלקי בנפשו ע"י כוונה שבלב ומוח בקול ודבור דבר ה' הנאמר מתוך הלב והמוח וכו' ולא צריך לבאר גודל התועלת בזה לכמה אנשים החפצים בקרבת אלקים באמת ובתמים.

ולזאת צויתי להמדפיס הנ"ל להדפיס קונטרסים הללו וגם עוד קונטרסים שלקטתי לידיעה כללית בענין התפילה ותפילין וציצית ושבת ויו"ט וכו' כפי המבואר במפתחות משני החלקים של הסידור, ויש כמה קונטרסים שהמה מוגהים מכבר

פנימיות התורה משום עת לעשות לה' בקונטרס עץ החיים (לכ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע) בהוספות ע' 82 ואילך. ובלקוטי שיחות ח"ל ע' 172. ובכ"מ.

(3) קונטרסים שנמצאו בכת"י שלי בפ"י המלות בתפלה: כרכים אלו של גוכי"ק אדמו"ר האמצעי, נמצאים בספריית ליובאוויטש, ומסומנים במספר 1025, 1196. כרכים אלו נכתבו בעיקר בהשנים תקס"ז ותקס"ז. ולהלן בהמ"מ בשולי העמודים צויין אל המאמרים שנמצאים בכרכי גוכי"ק האלו.

(4) שאמור' נ"ע הגיהם בכבודו ובעצמו: בגוכי"ק אדהאמ"צ שתחת ידינו (מן מזמור השמים מספרים עד מזמור הללו' כי טוב זמרה), לא ראינו עליהם לע"ע הגהות בגוכי"ק אדה"ז. ואפשר שגרשמו הגהות באותם הדפים שחסרים אצלנו, או שמסר הגהות בע"פ, וגם אולי הכוונה כאן שמאמרים כתובים האלו היו למראה עיני כ"ק אדה"ז והוא נתן הסכמתו עליהם, כמש"כ כאן בהמשך הדברים: והוטבו בעיניו מאוד. (וע"ד לשון אדמו"ר הצ"צ בדף השער של התו"א).

(5) וקול הדבור מעורר הכונה: ר"ח שער הקדושה ס"פ ט"ו. שלה"פ פב, ב. שו"ע אדה"ז אור"ח ס"א ס"ה. סק"א ס"ג. ובכ"מ. וראה בהמ"מ לתו"ח בא ח"א קו, ד.

(6) להמדפיס הנ"ל: מהר"ר ישראל במהור"ר יצחק יפה, ששמו מופיע לעיל בדף השער (בדפוס הראשון, והוא מעבר לדף של הקדמה זו).

(1) זה יותר משלשים שנה: סידור זה נדפס בפעם הראשונה בשנת תקע"ו, וממ"ש בהקדמה כאן, יותר משלשים שנה, ניכר שכ"ק אדה"ז החל באמירת דרושים ברבים כבר לפני שנת תקמ"ו. ועד"ז ג"כ הלשון באגרות קודש כ"ק אדהאמ"צ (אגרת יד), באגרת שכתב לאחר הסתלקות אביו כ"ק אדה"ז בשנת תקע"ג: „הנאמנים בברית והתקשרות עוז חבת הקדש קדוש עליון כ"ק אדמו"ר זללה"ה אשר נטע בתוכם זה שלשים שנה מאור תורתו אמת". ועד"ז כותב גם באגרות קודש שם ח"ב (אגרת ב). וראה גם הלשון בתחילת קונטרס ההתפעלות (נדפס בס' מאמרי אדמו"ר האמצעי קונטרסים ע' נב, והוא ג"כ משנת תקע"ד בערך): „והעיקר להעמיד ולקיים עיקר תוכן וכוונת רצון הק' של אדמו"ר ז"ל נ"ע באור תורתו אשר הופיע עלינו זה שלשים שנה". שמכל זה ניכר בעליל אשר כ"ק אדה"ז החל בלימוד תורתו לרבים כבר בשנת תקמ"ד בערך (דהיינו מיד סמוך לתקופת התיישבותו בעיר ליאונע בשנת תקמ"ג). אולם ע"פ מ"ש באגרות קודש ח"ב שם (ובאגרת כ"ק אדמו"ר הצ"צ שנדפס בסו"ס „התורה אור") מובן אשר אמירת דרושים הארוכים יותר ע"י כ"ק אדמו"ר הזקן, ובאופן קבוע יותר, תמידין כסדרן מדי שבת וחודש", זה התחיל רק בשנת תקנ"ו ואילך. וראה מ"ש עוד בזה בס' „תולדות חב"ד – ברוסיה הצארית" (קה"ת, תש"ע) ע' לג ואילך, וע' סח ואילך.

(2) עת לעשות לה': תהלים קיט, כו. וראה גיטין ס, א. וראה ג"כ (בכללות ע"ד גילוי

הקדמת והסכמת

וגם בהיותם נכתבים בלשון למודים בסודי אלוה עלי אהלינו, אהל תורתו, אשר לא זזנו מחבכם בחיבת הקדש עלינו כי זה חיינו ובנפשינו נביא לחמנו לחמה של תורה זו המאירה לנו בפנים מאירות מאור ישראל וכו', ואם יש איזה מקומות שאינם מוגהים בתיקון הלשון או באיזו שגיאה ואני איני מופנה מכל צד להגיהם בעיון הראוי לתקן כפי הצריך, לזאת הבטיחני חתני ב"א הרב המופלג מ' מענדיל נ"י לרשום בכתב את כל המקומות הצריכים תיקון וכשנתקן אי"ה אזי יודפס לוח התיקון אי"ה כי צריך שימת פנאי הרבה לזה וכו' וזכרה לי אלקי אבי לטובה אשר ה' יודע ועד בוחן לבבות כאב את בן ירצה בכונתי זו הרצויה לה' ולחסידי ולכל דורש אלקים באמת ובתמים ובאמונה.

ועוד מאשר ידעתי נאמנה שבהגלות נגלות אור תורתו בלב שומע ומקבל בכללות אנ"ש החפצים להגות בהם ללכת בכל דרכיהם ודאי יהי' ה' אלקים עמנו כאשר היה עם אבותינו אל יטשנו ואל יעזבנו לרומם קרן ישראל בכל אשר יפנו לעשות פרי למעלה ולמטה כל ימי עולם לפי שידוע לכל יודעי חן אשר צדיקים גדולים יותר במיתתן באור פני מלך חיים המשתעשע באור תורת נשמתם עדן, וכל ההוגה בלבו ומוחו בעבודה תמה וברה בין בתפילה בין בכל עת ושעת הכושר ובפרט בשבת וי"ט יעלה לרצון לפני ה' באורי פני מלך חיים ולהי' דובבי שפתי ישי' להאיר אור מנשמתו עדן בכל המתקשרי' באורו יראו אור עולם ולשומעים יונעם דברי אמת האלה ובפרט לרחוקים שנוגע זה לחיי נפשם באמת. והי' אם יהיה עם לבכם נאמן לעסוק בהם באמונה ולהגות בהם ללכת בזה בכל דרכי ה' להטות לבכם לה', ויהי נא דברי קדש הללו המיסדים על אדני פז מעוז מתיקות התורה קרובים אליהם בנפש ולבכם למען ידעו לרדוף לדעת את ה' כל ימיהם ולזרעם אחריהם, ודאי לא אמנע טוב כיד ה' הטובה עלינו להביאי' בדפוס כל הכתבים שנאמרו בפ' מאמרי הזהר וכל¹³ כתבי התורות וביאורים טובים הנאמרים מדי שנה ושנה בכמה חלקים ומכלל הן וכו' ולחוני¹⁴ אין מפרשין יותר.

ובהיות שהמדפיסים הנ"ל נתנו לכסף מוצא ובפרט בעתי יוקר הללו הוכרחו להזיל זהב מכיסם להדפיסם, וחוששני לחטאת הצבור והיחיד פן ימעלו מעל לגרום היזק ח"ו, ולזאת באנו להטיל גודא רבא בגזירת נחש שלא ירים איש את ידו להדפיס בעצמו או ע"י גירא דילי' לא מיניה ולא מקצתיה לא במדינה זו ולא במדינה אחרת משך עשרה שנים מיום כלות הדפוס, כי מה שנתפשט ההיתר אצל המדפיסים להדפיס חוץ למדינה היינו מטעם שאין אדם אוסר דבר שאינו שלו וכו' משא"כ בחיבורי קדש אאמורי' זצוק"ל שזכינו מאבא מארי ז"ל והרי יכול האדם לאסור הנאת ספרו על אחרים אפי' בסוף העולם ולזאת חל חד"א על העוברים על דעתנו והשומע לדברינו יחולו ברכות על ראשו, דברי המדבר לאמיתת אהבת אור תורת אמת אשר הנחילנו לזכות לכל דורשי ה' באמת ובתמים, אוהב דבק מאח לכל אוהבי אור תורה ועבודה האמיתית.

בסוף הספר צילום – פקסימיליא מן שני עמודים של תיקונים אלו.

9 צדיקים גדולים יותר במיתתן: חולין ז, ב. ויש"נ.

10 באור פני מלך חיים: משלי טז, טו.

11 דובב שפתי ישנים: שה"ש ז, י. וראה יבמות צי, א: כל ת"ח שאומרים דבר שמועה מפי בעוה"ז שפתותיו דובבות כו' מאי קראה כו' דובב שפתי ישנים.

12 להביא בדפוס כל הכתבים שנאמרו בפ' מאמרי הזהר: ספר זה נדפס ג"כ ע"י כ"ק אדהאמ"צ בשנת תקע"ו (היא שנת הופעת סידור זה בדפוס), ונקרא בשם „באורי הזהר“, ונדפס אח"כ בכמה הוצאות, ולאחרונה בהוצאת מורחבת באותיות מרובעות, קה"ת תשע"א.

13 וכל כתבי התורות וביאורים טובים הנאמרים מדי שנה בשנה: הם הדרושים של כ"ק אדה"ז על פרשיות התורה, שנרשמו ע"י כ"ק אדהאמ"צ לפי סדר שנות אמירתם, ונדפסו אח"כ מקצתם בהספרים „תורה אור“ ו"לקוטי תורה", והשאר נדפסו בסדרת הספרים „מאמרי אדמור" הזקן" שע"פ סדר השנים „תקס"ב, „תקס"ג“ ואילך. כל ספרים אלו הם מהדרושים שנרשמו בשעתם ע"י כ"ק אדהאמ"צ בסמוך לזמן אמירתם ע"י אדה"ז. אך מאמרים אלו בהרחבת הביאור מכ"ק אדהאמ"צ נדפסו ג"כ ע"י כ"ק אדהאמ"צ בעצמו בקאפוסט שנת תקפ"ו בשם „תורת חיים“ ע"ס בראשית ח"א, ואח"כ בשנים שלאח"ז בשאר ספרי „תורת חיים“ על בראשית ח"ב ועל שמות, ובשנים האחרונות בסדרת ספרי „מאמרי אדמור" האמצעי" על שאר פרשיות התורה ונ"ך ועוד.

14 ולחוני: = ולחכמים ונבונים.

7 בסוד אלוה עלי אהלינו: ע"פ איוב כט, ג-ד: בהלו נרו עלי ראשי לאורו אך חושך, כאשר הייתי בימי חרפי בסוד אלוה עלי אהלי גו'. וראה גם בהקדמת כ"ק אדהאמ"צ לס' שערי תשובה: מכל אשר נקבע בלבי בימי חורפי בסוד אלוה אהלי באוהל תורתו ועבודתו של אאמור"ר ז"ל אשר דרש דרש כו'. וראה נדה ל, ב.

8 הבטיחני חתני ב"א [=ב] אחותי הרב המופלג מ' מענדיל נ"י: הוא כ"ק אדמור" הצ"צ. הגהות אלו שעליהם כותב כאן שיודפסו בלוח התיקון, לא נדפסו לפועל. בספריית ליובאוויטש נמצאים ב' דפים בודדים בגוכי"ק הצ"צ (והם סודרו ע"י כ"ק אדמור"ר מהורש"ב בתוך כרך של עלים נפרדים מגוכי"ק הצ"צ, ומסומן במספר 1122 קפג, א – קפד, א), שהם כוללים תיקונים מן כ"ק אדמור"ר הצ"צ על הסידור הנדפס (ההגהות נרשמו שם ע"פ דפי הסידור בדפוס קאפוסט שהוא דפוס הראשון – בשנת תקע"ו). דף אחד של גוכי"ק הצ"צ כולל תיקונים על הסידור מן דף ב' עד דף ח' (והם תיקונים על סידור שער היציצית וחלק משער התפילין). ודף שני כולל תיקונים על הסידור מן דף ג' עד דף ס"ה (והם תיקונים לסידור פסוד"ז מן ד"ה זכר רב טובך עד ד"ה נותן לחם לרעבים), ומשני דפים אלו ניכר שהיו עוד דפים שהם חסרים. תיקונים אלו (אשר בשני הדפים) נדפסו בפעם הראשונה (בשנת תשמ"ה) באוה"ת על סידור ע' ו ואלוך וע' קה ואלוך. תיקונים והגהות מן כ"ק אדמור"ר הצ"צ בצורה זו לא מצאנו בכל שאר הספרים שנדפסו ע"י כ"ק אדהאמ"צ, וניכר אשר תיקונים אלו קשורים עם מ"ש בהקדמת הסידור כאן. [וראה להלן

שער ראש השנה

לבש פי' מלכות הגאות היא רק בחי' לבוש כו' כידוע, וא"כ יש להבין לאיזה כוונה הי' ירידת האור בצמצום והעלם כ"כ, והתירוץ ידוע דהיינו כדי לאהפכא¹⁵ חשוכא לנהורא כדי שיהיה יתרון¹⁶ האור מתוך החשך כו', ועדיין הקושיא במקומה עומדת מאחר דקמיה כחשיכה כאורה כו' והרי הי' יתרון אור לפניו ג"כ כשהי' מאיר¹⁷ מן החשך א"כ למה יצטרך להפוך חשוכא לנהורא כו', אך באמת כוונה זו היא למעלה מן הדעת, כי ע"פ הדעת והשכל אין מהצורך להפוך את החשך לאור אחר שכבר החשך כאור יאיר כו', אמנם יתרון האור שיהיה ע"י הפיכת החשך לאור דווקא יתרון כזה עלה ברצון המאציל כך למעלה מן החכמה והשכל כו', כענין כך¹⁸ עלה במחשבה לפני וד"ל.

וזהו הטעם שנק"ו ר"ה ולמה לא נק' תחלת השנה, אך פי' ראש הוא בחי' גולגלתא עצם הגולגולת החופף ומקיף את הג' חללי מוחי חב"ד שבו כו', כמו כן עדי"מ הנה הגם שבראשית²⁰ ברא בחוכמתא כמ"ש בחכמה²¹ יבנה בית כנודע, עכ"ז עיקר המקור הוא מבחי' הרצון שכך²² עלה ברצונו הפשוט שלמעלה מן החכמה כמ"ש והחכמה²³ מאין תמצא כו', ומטעם הנ"ל דכדי לאהפכא חשוכא כו' הוא למעלה מן השכל, וכמו כן בחי' המל' להיות מלכות²⁴ בכל משלה כדי שיהי' ותענוג לזה הוא בא ונמשך מבחי' כתר עליון הנק' גולגלתא כמשל עצם הגלגלת המקיף על השכל שבמוח כו', ולכך נק' ר"ה כי ברה"י בחי' התחדשות כללי מבחי' ממלא כל עלמין הנקרא מלך, וכדי להיות רצון למלוכה נק' ר"ה וד"ל.

ולהיות כי כדי להמשיך לו ית' רצון ותענוג מחדש ברה"י במדת מלכותו צריך להיות ע"י העלאת מ"ן מלמטה כמאמר כתר²⁵ יתנו לך כו', וגם כדי שלא יהיה בחי' הסתלקות הרצון ברה"י מפני מעשה התחתונים בפריקת עול מלכות שמים שהוא היפוך התפשטות מדת מלכותו כו' וע"כ אנו אומרים סלח לנו כו' להתקבל ברצון העליון כו', וזהו פותח²⁷ את ידיך יודין²⁸ דחכמה ומשביע לכל חי רצון להיות מלך

תקעו בחדשי שופר בכסא³ ליום חגנו כי חק לישראל הוא כו', הנה כל החדשים נקראים חדשי השנה וחדשי זה דר"ה נק' חדש סתם כאומרם תקעו בחדש כו'. הענין הוא להיות כי חדש זה דר"ה הוא בחי' הראש והמקור לכל חדשי השנה שממנו נמשכו כל החדשים כו'. וביאור הדברים הנה ידוע דעולם שנה נפש כמו שיש בנפש כלליות ופרטיות כמו כן יש בעולם ושנה שהוא בחי' שרש הזמן ג"כ כלליות ופרטיות, ובר"ה הוא בחי' כלליות ההמשכה מאין ליש להתהוות סס"ה יום ואח"כ נתחלקו ל"ב חלקים שהן י"ב חדשים פרטיים, ובכל חדש הוא בחי' הארה חדשה, לכך נק' חדש על שם התחדשות החיות מאין ליש כידוע, אך זהו רק חידוש פרטי ובר"ה נק' חדש סתם לפי שהוא בחי' כלליות ההתחדשות שממנו מסתעפים הפרטיות אח"כ, וכן עדי"מ מר"ה לר"ה התחדשות כללי אחר לגמרי, והכל מבחי' ממלא כל עלמין כמ"ש כי אלף שנים כיום אתמול כו' וכמ"ש במ"א, ואין זה בעולם השפל שאנו רואים בלבד אלא גם בעולמות עליונים בכל פרטי הנשמות ומלאכים מריש כל דרגין שבג"ע העליון כו' כולם המה מתחדשים מעיקרא ושרשא דכולהו עלמין בכל ר"ה כמאמר מי"ה לא נפקד כו' וד"ל. והנה יש להבין מאמר ז"ל דרשו ה' בהמצאו אלו עשי"ת, למה דווקא בי' ימים הללו. כתיב מלכותך⁴ מלכות כל עולמים וידוע הענין שבבחי' התגלות מדת המלכות בלבד באה השפעת חיות אלקי להתהוות הנבראים כו' אבל קמיה' כלא חשיב ואין להתפשטות זו ערך כלל לגבי עצמותו כו', וגם לאחר שנבראו יש מאין לא יתפסו מקום כלל כמ"ש גס"ו חשך לא יחשיך ממך כו', ופי' חשך ידוע שהוא ענין הצמצום וההעלם כח האלקי, כאשר ירד להתצמצם להחיות רוח שפלים כו', וזהו אתה¹⁰ הוא קודם שנברא העולם ולאחר שנברא העולם כו', דלכך נק' הנברא בשם עולם¹¹ ע"ש לשון העלם וצמצום האור אך קמ"י עצמותו ית' גם חשך והעלם לא יחשיך, כי כחשיכה¹² כאורה שוין מאחר שהוא למעלה מבחי' ההשתלשלות ומוגבה ומרומם בערך כו', כמו המלך¹³ המרומם לבדו כו' ומתנשא מימות עולם, וכן מ"ש אתה ראשון כו' מפני שהי' מלך גאות

על מאמרז"ל ע' שלו.
 (11) עולם ע"ש לשון העלם: ראה לקו"ת שלח לו, ד. חוקת סה, א. ביאורז"ל להצ"צ ח"א ע' שנה [ע"פ מאמרז"ל פסחים ג, א]. וראה קה"ר ג, יא (ג) בסופו [הובא בלקו"ת במדבר ה, סע"ג]. תקו"ת תמי"ב (פב, א). ספר הבהיר סימן י. סידור האריז"ל במוסף לרה"י (היום הרת עולם).
 (12) כחשיכה כאורה: ע"פ תהלים שם.
 (13) המלך המרומם לבדו: ע"פ ברכת יוצר.
 (14) שה' מלך גאות לבש: תהלים צג, א. וראה גם מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"ב ע' ס"ע תקד ואילך, ובמ"מ שם. ובכ"מ.
 (15) לאהפכא חשוכא לנהורא: ראה זח"א ד, א.
 (16) יתרון האור מתוך החושך: ע"פ קהלת ב, יג.
 (17) מאיר מן החשך: בכת"י (מעתיק): מאיר החשך.
 (18) כך עלה במחשבה לפני: מנחות כט, ב.
 (19) שנק' ר"ה ולמה לא נק' תחלת השנה: ראה גם לקו"ת דרושי ר"ה נח, א.
 (20) שבראשית ברא בחוכמתא: בראשית א, א. וראה תרגום ירושלמי שם.
 (21) בחכמה יבנה בית: משלי כד, ג.
 (22) שכך עלה ברצונו הפשוט: ראה ע"ח שער דרוש עגולים ויושר (א) ענף ב. מאמרי אדהאמ"צ בראשית ע' טו, וש"נ.
 (23) והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.
 (24) מלכותו בכל משלה: ע"פ תהלים קג, יט.
 (25) כתר יתנו לך: קדושה דמוסף.
 (26) פותח את ידיך: תהלים קמה, טו.
 (28) יודין דחכמה: ראה הקדמת תקו"ז, ב. קו, א.

1) תקעו בחודש: נמצא בשינויים והגהות בלקו"ת דרושים לרה"י נג, ד. ובאריכות מכ"ק אדהאמ"צ בס' עטרת ראש מט, ב. ובשינויים ואריכות בס' מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ג ע' תתקעט. ובשינויים והגהות באוה"ת דרושים לרה"י ע' אישנט. אישסט. אישפ. שם (רוך ו) ע' ב'תמח. סה"מ תרכ"ט ע' שמא (ובהמ"מ שם). מאמר זה נאמר מכ"ק אדה"ו בשבת שלפני ר"ה, סוף שנת תקס"ד (ראה סוף סה"מ תקס"ד ע' שנג), ובסידור כאן הוא הנחת כ"ק אדהאמ"צ (בלקו"ת שם הוא הנחת המהיר"ל אחיו של כ"ק אדה"ו).
 המאמר נדפס כאן ע"פ השוואה לכת"י מעתיק בס' תקס"ד – מס' 78 צו, א. ונמצא בעוד כת"י מעתיקים (ראה סה"מ תקס"ד שם).
 2) תקעו בחודש: תהלים פא, ד.
 3) בכסא ליום חגנו: בתהלים שם: בכסה (בה"א). אבל כן הוא (בכסא, באל"ף) בגמ' ביצה טו, א. ובכ"מ. וראה יהל אור להצ"צ עה"פ ע' רפה ואילך. ובסה"מ מלוקט ח"א ע' קסג.
 4) וחדש זה דר"ה נק' חדש סתם: ראה מאמרי אדהאמ"צ נצבים ע' תשצג, ובהנסמן שם.
 5) כי אלף שנים כיום אתמול: ע"פ תהלים צ, ד.
 6) מי לא נפקד: ברכת זכרונות (מוסף לראש השנה).
 7) דרשו ה' בהמצאו אלו עשי"ת: ישע"י נה, ו. ר"ה ית, א.
 8) מלכותך מלכות כל עולמים: תהלים קמה, יג.
 9) קמיה כלא חשיב: ראה זח"א יא, ב. ראשית חכמה שער היראה פ"א (ז, רע"א). מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ב ע' תרנג.
 10) גם חשך לא יחשיך: תהלים קלט, יב.
 10*) אתה הוא קודם שנברא: נוסח תפלת השחר. וראה של"ה ג, א. מאמרי אדה"ו

שער ראש השנה

העולם כו' לפי שענינו²⁸ כל אליך ישברו תחלה כו', וגם תשובתם זאת ע"י שסומך²⁹ ה' לכל הנופלים וכו' כמ"ש במ"א וד"ל.

וזהו דרשו ה' בהמצאו אלו עשיית דוקא, פי' בהמצאו להיות בחי' גלגלתא כו', דהנה בכל השנה הוא בחי' המשכות המוחין בלבד ע"י תורה ומצות אבל בר"ה ובעשיית כתיב דרשו ה' בהמצאו לבחי' מהותו ועצמותו דווקא שהוא בחי' רצון העליון כנ"ל וד"ל. וביאור הדברים הנה ארז"ל מצות³⁰ צריכות כוונה, משמע דיש ב' מדרגות במצות, הא' המעשה בעצמה בעול מלכות שמים שאמר³¹ ונעשה רצונו הגם שלא ידע ענינה כלל ונק' מצות המלך, והב' הכוונה להמשיך אא"ס ע"י עשיית המצות ולזה נק' רמ"ח³² איברים רמ"ח המשכות כידוע דהיינו עד"מ המשכות המוח לאיברי הגוף כמו כן למעלה נעשה רמ"ח המשכות לרמ"ח איברים דמלכא, והיינו אשר קדשנו³³ במצותיו פי' קדוש מובדל כידוע דאורייתא³⁴ מחכמה עילאה נפקת שנק' קדש כידוע וד"ל. וזהו פי' לשם³⁵ יחוד קוב"ה ושכינתיה, פי' שכינתיה הוא בחי' מל' ממלא כל עלמין והיינו ע"י מצות המלך קבלת עומ"ש כנ"ל, וקב"ה הוא קדוש ומובדל כו' היינו כוונת המצות כנ"ל, וע"י היחוד של הכוונה עם העול מלכות שמים במצות מעשיות הוא ג"כ יחוד עליון דקב"ה ושכינתיה וד"ל, אבל בר"ה נמשך בחי' רצון העליון שלמעלה מן החכמה כנ"ל, וזהו בחי' גולגלתא שמקפת וחופפת על ג' חללי המוחין דאורייתא נפקא מיניה כו', והוא נמשך מבחי' תחתונה דמל³⁶ דא"ס ב"ה דווקא כידוע בכל השתלשלות דבחי' מל³⁷ שבעליון נעשה כתר לתחתון כו' וד"ל.

והנה להבין איך נמשך בר"ה ועשרת ימי תשובה בחי' גלגלתא כו' מהעצמות ע"י תשובה דוקא, הנה מתחלה י"ל בענין התשובה איך תועיל לביטול מ"ע, דעל ל"ת יתכן שתתקן התשובה הפגם שנעשה והוא ע"י רחמים רבים שנמשך ע"י התשובה אנו אומרים מחה³⁸ והעבר פשעינו כו' שנמחק העון ונסתלק הקטיגור עד שהרשעה³⁹ כולה בעשן תכלה כו' וכמ"ש את⁴⁰ רוח הטומאה אעביר כו', אבל על מ"ע שהם המשכת מוחין כו' מאחר שלא המשיך הרי שיש פגם וחסרון המשכה, לחסרון כזה לא תועיל התשובה, דמהיכן יהיה מילוי החסרון להמשיך אורות ומוחי' כו'. אך הענין דכתיב ממעמקים⁴¹ קראתיך ה', פי' ממעמקים ב"מ⁴² מיני עומק, ויובן עפ"י הידוע דיש ב' לבבות בחי' חיצונית הלב ופנימית הלב, דהיינו ההתפעלות שתולד מן השכל והתבוננות נק' חיצונית הלב, והתפעלות נקודת הלב הוא למעלה מן השכל ונק' רעותא דלבא ועומקא דלבא כידוע שהוא ביטול הרצון מכל וכל רק לה' לבדו כמ"ש מיי⁴³ לי בשמים

כו', וכמו כן ע"י תשובה כזו מעומקא דלבא מעורר למעלה ג"כ בחי' התעוררות רצון העליון שלמעלה מעלה מהתלבשות בחכמה, כי הנה ידוע דאית⁴⁴ רצון ואית רצון, בחי' רצון התחתון אשר הוא מלוכש בחכמה כמו בתורה ומצות כו' ובחי' רצון העליון הנק' גלגלתא כנ"ל החופף על המוח כו', וע"י⁴⁵ תשובה מעומקא דלבא מעורר בחי' רצון העליון אשר ממנו שרש ומקור להמציא התלבשות הרצון במעשה המצות הנק' רצון התחתון, על כן יפה תועיל התשובה גם לתקן פגם חסרון המשכות אור שע"י מ"ע כי ממילא באים שבכלל⁴⁶ מאתים מנה כו' וד"ל.

ויובן זה עד"מ נהר שנובע ממקור חוצבו במעיין, הנה כשנספק המעיין הנובע הרי הנהר⁴⁷ יחרב ויבש, מה עושין חופרין בארץ מתחת בעומק יותר ממקום יציאת המעיין בתחלה וחוזר ונובע מחדש כו', ונמצא יש מקור למקור, דהיינו עומק החפירה מקור למוצא המים שבנביעת המעיין ונביעת המעיין מקור לנהר כו', ועד"ז יובן הנמשל למעלה דכתי' כ"י⁴⁸ עמך מקור חיים כו', דהיינו בחי' רצון התחתון שמתלבש בחכמה ונעשה מקור לכל המקבלים כו', ויש מקור למקור זה והוא כמשל החפירה בעומק כו', דהיינו להמשיך מבחי' רצון העליון שנקרא עומקא דבירא כו' שלמעלה מהתלבשות בחכמה הנק' גלגלתא כו', ומשם יתמלא כל חסרון ההמשכה שהיה בתחלה מהעדר מעשה המצות עשה, שהרי מעשה המ"ע אינו אלא בבחי' התלבשות הרצון בחכמה כו' אבל ממקור רצון זה יוכל למלאות כל חסרון כי ממנו מקור מוצא כל התלבשות רצון כו', וזהו כי עמך מקור חיים וכו', וזהו ג"כ מ"ש ומעיין⁴⁹ יצא מבית ה' והשקה כו' וארז"ל⁵⁰ נחל יצא מבית ק"ק דוקא וד"ל.

ובזה יובן ג"כ ענין הפסוק כ"י⁵¹ עמך הסליחה למען תורא כו', כי הנה ענין הסליחה הוא התקבלות הרצון, וזה אינו אלא בבחי' רצון העליון דוקא שנק' עומק שיוכל למלאות כל פגם וחסרון העונות עד שזדונות⁵² נעשו כזכיות כו'. לכך אנו אומרים סלח לנו כי חטאנו, פי' כי בלשון נתינת טעם לפי שחטאנו ופגמנו ע"י העונות אי אפשר למלאות החסרון רק בסליחה שהוא התקבלות הרצון בבחי' רצון העליון הנ"ל וד"ל. ואמנם ענין כי עמך הסליחה כו' משמע דגם בחי' מקור דמקור הנק' רצון העליון גם הוא עמך בטל וטפל הוא כמו כי עמך מקור חיים הנ"ל, הענין הוא לפי שיש ב' מיני עומק כמ"ש ממעמקים כו', להיות כי מבוואר למעלה דבחי' גלגלתא הנ"ל בא ונמשך מבחי' תחתונה שבעצמות דהיינו בחי' מל' דא"ס כו', והוא עומקא דעומקא הנק' עומקא דכולא כמ"ש במ"א, וזהו כי עמך גם הסליחה שברצון העליון הוא עומקא הב'

(41) ממעמקים קראתיך ה': תהלים קל, א.

(42) ב' מיני עומק: ראה זח"ב סג, ב. לקו"ת פ' ראה יח, ג. נצבים מה, ד.

(43) מי לי בשמים: תהלים עג, כה.

(44) דאית רצון ואית רצון: מובא בכ"מ בשם הזהר [ראה הנסמן במאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"ב ע' תקמז. תו"ח בשלח ח"א קצט, א הערה [774]. ראה זח"ג קטז, א: מצאח דאיקרי רצון כו'.

(45) וע"י תשובה מעומקא דלבא מעורר בחי' רצון העליון: ראה גם סה"מ תקס"ב ח"א ע' ז ואילך. ד"ה תקעו תרצ"א (סה"מ קונטרסים ח"א קכו, א ואילך). ובכ"מ.

(46) שבכלל מאתים מנה: ב"ק עד, א.

(47) הנהר יחרב ויבש: ע"פ ישעי' יט, ה. איוב יד, יא.

(48) כי עמך מקור חיים: תהלים לו, י.

(49) ומעיין יצא מבית ה' והשקה: יואל ד, יח.

(50) וארז"ל נחל יצא מבית ק"ק: ראה יומא עז, סע"ב.

(51) כי עמך הסליחה: תהלים קל, ד.

(52) שזדונות נעשו כזכיות: יומא פו, ב.

(28) שענין כל אליך ישברו: תהלים שם, טו.

(29) שסומך ה' לכל הנופלים: תהלים שם, יד.

(30) מצות צריכות כוונה: ברכות יג, א. ועוד.

(31) שאמר ונעשה רצונו: ראה ספרי פינחס כח, ח.

(32) רמ"ח איברים רמ"ח המשכות: ראה תקו"ז ת"ל (עד, סע"א). הנסמן במאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"א ע' ק.

(33) קדשנו במצותיו פי' קדוש מובדל: ראה גם תניא פמ"ו. ובכ"מ.

(34) דאורייתא מחכמה עילאה נפקת: זח"ב סב, א. פה, א. ועוד.

(35) לשם יחוד קוב"ה ושכינתיה: ראה פע"ח שער הזמירות (ש"ז) ספ"ה. ובהמ"מ כס' תו"ח תצוה ח"ב שלט, ב. ובכ"מ.

(36) דמל': בכת"י (מעתיק): דעצמות. ונכון כמו שנדפס.

(37) מל' שבעליון נעשה כתר לתחתון: ראה ע"ח שער כסא הכבוד (שמ"ו) פ"ב. פ"ה. הנסמן במאמרי אדהאמ"צ בראשית ע' לו.

(38) מחה והעבר פשעינו: תפלת ר"ה ויוהכ"פ.

(39) שהרשעה כולה בעשן תכלה: תפלת ר"ה ויוהכ"פ.

(40) את רוח הטומאה: זכרי' יג, ב.

שער ראש השנה

ה

כי חוק לישראל הוא, פי' ישראל ידוע דהיינו כאשר האדם מואס ברע ובוחר בטוב כו' והוא ענין לאהפכא⁶⁵ חשוכא לנהורא כו' להפוך המדות הרעות כו' נקרא ישראל כמ"ש בו כיש⁶⁶ שרית עם אלהים כו', ואז לחם חוקו ומזונו לא יחסר לעולם דהיינו שיוכל להתפלל בכל עת מצוא למצוא מזון לנפשו האלקית, וגם חק לישראל הפי' לשון חקיקה כמאמר בריש⁶⁷ הורמנא דמלכא גליף גליפו בטהירו עילאה, והענין יובן למשכיל למעלה בישראל דלעילא שע"י תקיעת שופר הוא נחקק בו מחקיקות וגליפת הארת הכתר כנ"ל והוא הנק' לחם חוקו כו' לכל השנה כו', והיינו ע"י תשובה מעומקא דליבא דוקא כו' וד"ל. ופי' טהירו עילאה הוא בחי' התחתונה שבעצמות אור א"ס שנחקק בו התעוררות רצון ועונג להיות ראש וכתר כו' וד"ל.

ומשפט לאלהי יעקב, פי' כאשר לא יכול לאהפכא חשוכא לנהורא כו' רק לאכפייא בלבד נק' יעקב⁶⁸ י' עקב כו'. והנה בר"ה העולם נידון לפי מעשיהם, ואם יש תשובה מעומקא דלבא למאוס ברע כו' כנ"ל וכמ"ש ממעמקים כו' גם למעלה יומשך מבחי' עומק העליון וירבה לסלוח כו', אבל כשאין תשובה מעומקא דלבא רק לאכפייא בלבד שאין ביכולתם לעורר בבחי' העצמות כו' אזי משפט לאלקי יעקב שמתעורר עליהם במדת רחמים רבים העליונים שבחי⁶⁹ יעקב מבריה מן הקצה כו', וכידוע המאמר משפט⁷⁰ דאיהו רחמי כו', וגם להם ירבה לסלוח ונגלה להם כבוד ה' בתורה ותפלה לשנה הבאה גם שלא לפי מעשיהם בשנה שעברה כו' מצד הרחמים ולא מצד עצמם כו', ולהיות כי בין כך ובין כך הרי הארת עצמות א"ס ב"ה מתגלה מלמעלה מעלה עד מטה מטה סוף כל דרגין בהשוואה אחת כי הרי בריח התיכון דיעקב מבריה מן הקצה לקצה כו', על כן נק' החדש הזה דר"ה בשם תשרי⁷¹, כי תשרי⁷² אותיות ישרת והוא ענין ישרת⁷³ לבב, פי' שהלב נעשה ישר בהשוואה אחת מבלתי המצא בו בחי' חיצונית כלל כו'. ועוד מאחר שבבחי' קו האמצעי דיעקב הוא הולך ביושר מן הקצה לקצה כו', וזהו ויחד⁷⁴ לבבינו שעולה יחידי בבחי' יחידה כו', והיינו מישרים⁷⁵ אהבוך וכמ"ש במ"א וד"ל.

ועם כל הנ"ל יובן פסוק ויהי⁷⁶ בישרון מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל, פי' יחד להיות כי בבחי' קו האמצעי הנ"ל הנה מאתחדים כל ההמשכות ולכך בו משכן אור א"ס בחי' השלימות האמיתי כו' והוא הנק' ישרון שבו כל ראשי המוחין מתיחדים ביחוד דאור א"ס ב"ה והוא בחי' יעקב הנ"ל שמבריה כו', וזהו אותיות תשרי ישרת כו' וד"ל:

כדי שתהיה מלך העולם בבחי' עונג ורצון למלוכה כנ"ל, וזהו למען תורא להקרנות נורא שבחי' יראה נמשך ממנו לנבראים, ובזאת הוא ענין התהוותם מאין ליש כמ"ש יראת⁷⁷ ה' לחיים וכמ"ש במ"א וד"ל.

וזהו תקעו בחודש שופר, פי' תקיעה הוא קול פשוט בלא דבור שיוצא מהבל הלב שהוא למעלה מן השכל והדעת, כי הדבור בא ונמשך מצד השכל כידוע דאבא⁷⁸ יסד ברתא והיינו בחכמה⁷⁹ יסד ארץ כו', אבל קול צעקה פשוטה שיוצאת מהבל הלב הנה הוא בא ונמשך מבחי' נקודה פנימית שבלב הנק' עומקא דלבא הנ"ל שבו משכן הארת הרצון העליון שלמעלה מן השכל כנ"ל וכמ"כ למעלה ה'⁸⁰ בשופר יתקע כו', הנה כתיב שמעה⁸¹ בקולי פי' קול הבל הפשוט בבחי' עצמות א"ס ב"ה שלמעלה מן החכמה כו', והוא קול ממעמקים הנ"ל עומקא דכולא הנ"ל המקור לבחי' רצון העליון שנק' שופר מלשון יופי, כמו שם⁸² האחת שפרה שמשפרת את הולד כו', והוא⁸³ מלשון שפרו מעשיכם כו', והוא בבחי' עונג ושעשועים העליונים שבבחי' כתר עליון שלמעלה מן החכמה כו' וד"ל. וזהו עלה⁸⁴ אלקים בתרועה, פי' אלקים הוא הדין והצמצום דמדת מל' כו' עלה למעלה מעלה בבחי' רצון העליון הנ"ל להיות נמשך במדה זו העונג ורצון למלוכה כנ"ל, והיינו בתרועה לשון ריעות וחביבה דהיינו רצון העליון הנק' רעוא דכל רעיון כו', ואז יורד הארת העצמות בקול הבל פשוט בשופר, והוא מ"ש הוי' בקול שופר מלמעלה למטה להמשיך ע"י אותיות דשם הוי' צמצום והתפשטות כו'.

והנה ביום כפור כתיב לפני⁸⁵ הוי' תטהרו, פי' עדיין לא נתגלה בחי' הוי' דעצמות הכתר עליון למטה, אלא הוא בבחי' העלם והסתר בעצמות א"ס בקול שופר כו', כי הנה בעשיית לא עשו רק התעוררות בלבד בעצמות א"ס ב"ה שיהיה נגלה בו הרצון א"כ, אבל בסוכות כבר מתגלין כל המקיפים מבחי' העלם לגילוי אור ממש כו' כידוע, וזהו⁸⁶ בכסא ליום חגנו בר"ה במכסה והעלם בבחי' עליות עילוי אחר עילוי להתעורר למעלה בעצמות כו', עד נעילה דיום⁸⁷ כפור כו' שמתחיל לבא להמשך למטה עד שבחג הסוכות מתגלין ממש, ולכך אז זמן שמחתנו דוקא, על דרך משל היוצא מבית השביה שישמח כו', כמו כן בהיות שהיה מוסתר ונעלם מאד מהארת אור א"ס בכתר עליון כשנתגלה יהיה אורה ושמחה כו' וד"ל. לכך זמן ניסוך המים בחג כו' כמ"ש למעלה בענין ומעין יצא מבית ה' כו', והוא ג"כ מ"ש ושאתם⁸⁸ מים בששון ממעיני הישועה בחג, שענין ניסוך המים הוא למלאות כל החסרונות כו' כמ"ש וזרקתי⁸⁹ עליכם מים טהורים כו' וד"ל.

65) ושאתם מים בששון: ישע"י יב, ג. וראה בארוכה לקמן בס' זה ד"ה ושאתם.
66) וזרקתי עליכם מים טהורים: יחזקאל לו, כה.
67) לאהפכא חשוכא לנהורא: ראה זח"א ד, א.
68) כי שרית עם אלקים: וישלח לב, כט.
69) בריש הורמנא דמלכא: ראה זח"א טו, א.
70) יעקב י' עקב: פרדס שער ערכי הכינויים (כג) בערכו.
71) בר"ה העולם נידון לפי מעשיהם: ראה ר"ה טז, א.
72) שבחי' יעקב מבריה מן הקצה כו': ע"פ תרומה כו, כח. ראה זח"ב נא, ב. הנסמן במאמרי אדהאמ"צ שמות ח"א ע' יט.
73) משפט דאיהו רחמי: ראה תקו"ז בהקדמה (יז, ב).
74) תשרי אותיות ישרת: מובא גם בלקו"ת דרושים לר"ה נד, ד. עטרת ראש דרוש לעשיית נ, ב. נת, ב. אוה"ת ראה כרך ו' ע' בשלש וע' ביתנ.
75) ישרת לבב: מלכים א ג, ו.
76) ויחד לבבינו: ברכות ק"ש.
77) מישרים אהבוך: שה"ש א, ד.
78) ויהי בישרון מלך: ברכה לג, ה.

53) יראת ה' לחיים: משלי יט, כג.
54) דאבא יסד ברתא: זח"ג רמח, א. רנו, ב. רנח, א.
55) בחכמה יסד ארץ: משלי ג, יט.
56) ה' בשופר יתקע: ע"פ זכרי' ט, יד.
57) שמעה בקולי: תהלים קל, ב.
58) שם האחת שפרה שמשפרת את הולד: שמות א, טו. ראה סוטה יא, ב.
59) והוא מלשון שפרו מעשיכם: ויקר' פכ"ט, ו. מדרש תהלים ע"ה תקעו (פא, ד). בכתי' (מעתיק) כאן: וכן על השופר ארז"ל למה תוקעין בשופר שפרו מעשיכם. ונכון יותר כמו שנדפס בפנים.
60) עלה אלקים בתרועה: תהלים מז, ו.
61) הנק' רעוא דכל רעיון: ראה זח"ב פת, סע"ב.
62) לפני ה' תטהרו: אחרי טז, ל.
63) וזהו בכסא ליום חגנו בר"ה. . שבחג הסוכות מתגלין ממש: ראה גם לקו"ת נצבים מח, א ואילך. דרושים לסוכות פב, א. ובארוכה בס' מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ג ע' תתיא. ע' תתקנד. ח"ד ע' איתקיג. סה"מ מלוקט ח"א ע' קצו. קלו. קנא. ועוד.
64) דיום כפור כו': בכתי' (מעתיק): דיום כפור שאומרים ונסלח כו'.

שער יום הכפורים

השתלשלות מאצי' לבריאה ומבריאה ליצירה כו' וידוע¹ דלמ"ד כלים דז"א נעשי' נר"ן בכי"ע, וא"כ מבחי' הכלים החיצונים דז"א שנעשה בחי' נפש דעשי' יוכל להיות התהוות עינים גשמיים בעולם העשיה כמו השפעה גשמית דכסף וזהב ששרשם מבחי' חו"ג² דמל' דמל' דעשי' המשפיע למטה כו', וכתוב לי"ס³ הכסף ולי הזהב, פי' לי הכסף כי שרש דשרש התהוות הכסף למטה הוא נמשך מבחי' פסולת החסדים הנופלים מלמעלה, דהיינו מבחי' פסולת החסדים דז"א, כמו אברהם⁴ שיצא ממנו ישמעאל ויצחק יצא ממנו עשו, כי ממותרי החסדים דאברהם איש⁵ החסד יצא ממנו ישמעאל חסד דקליפה, ויצחק יצא ממנו עשו מפסולת הגבורו' שבו כו', וכך למעלה ממותרי הפסולת דחסד⁶ וגבורו' דז"א שנופלים בבחי' נובלות מחיצוניות הכלים נמשך ונתהווה למטה שרש הכסף והזהב וזהו לי הכסף ולי הזהב, לפי שהשרש להם למעלה יש⁷ תמיד בבחי' חיצוניות הנובלות מז"א כו', וכך הוא בכל עינים הגשמיים דנוגה כמו מאכל ורחיצה וסיכה כו' שכולם עינים עונג גשמי, וכולם ביו"כ אסורים לפי שהמל' עולה למעלה מבחי' המדות דז"א כנ"ל, דהיינו במקום בחי' בינה שלמעלה מחו"ג דז"א ששם אין מקום ושרש כלל להתהוות חיצוניות השפעה כזאת כמאכל וכיוצא וד"ל.

וזהו דוקא ביו"כ שאין המל' מקבלת מז"א, אבל בשאר ימות השנה שהמל' מקבלת מבחי' ז"א אדרבא נהפוך הוא דדוקא ע"י העלאת הניצוצו' מעיני הגשמיים דנוגה תוכל המל' לקבל השפעה מז"א, כמו ענין ג' סעודות השבת כו' וכמו שאומרים בסעודת ליל שבת דא"י⁸ היא סעודת דחקל תפוחין כו', אבל ביו"כ שהמל' עולה למע' מבחי' ז"א אין מקום כלל להיות העלאת מ"ן שלה עם⁹ תענוגים הגשמיים שנפלו בכי"ע אלא אדרבא צריך שיהי' מופשט ממנה כל עונג גשמי, ודרך כלל הן ה' עינים כמ"ש ועינתם¹⁰ את נפשותיכם דקאי על נפש עליונה כו' וע' אישכד. ובכ"מ.

- 11) יו"כ שנק' יובלא: ראה לקו"ת ר"ה ס, ג. וש"נ.
- 12) וע"כ נק' יו"כ קדוש הוי': ראה ישעי' נח, יג. שבת קיט, א.
- 13) כמו העוה"ב: ראה לקו"ת להאריז"ל נח (ו, יג). ת"ח נח מו, א (ובמ"מ שם).
- 14) שאין בו אכילה ושתייה: ברכות יז, א.
- 15) העוה"ב גם כן בבחי' בינה: ראה פרדס שער (כג) ערכי הכינויים מערכת עולם. לקו"ת פקודי ג, ג. מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ד ע' אירי. קונטרסים ע' שפ. ובכ"מ.
- 16) שביד נברא העוה"ב: ראה מנחות כט, ב.
- 17) והבינה נק' יש: ראה תקו"ז ריש תיקון מב. זח"א רמב, ב ואור החמה שם. מאמרי אדהאמ"צ בראשית ע' ב, וש"נ.
- 18) וידוע דלמ"ד כלים דז"א נעשי' נר"ן בכי"ע: ראה ע"ח שער הפרצופים (ש"ל) דרוש א. שער השמות (שער מ"ד).
- 19) חו"ג דמל' דמל' דעשי': תוקן ע"פ גוכי"ק. ובדפוסים הקודמים: חו"ב דמל' דעשי'.
- 20) לי הכסף ולי הזהב: חגי ב, ח.
- 21) אברהם שיצא ממנו ישמעאל: ראה פסחים נו, א. מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ג ע' א'קטו ואילך.
- 22) איש החסד: ראה זח"א מו, ב. מאמרי אדה"ז על פרשיות התורה ח"ב ע' תקפ, ובהנסמן במ"מ לשם. מאמרי אדהאמ"צ קונטרסים ע' ד, וש"נ.
- 23) יש תמיד: ניתוסף ע"פ גוכי"ק.
- 24) דא היא סעודת דחקל תפוחין: סידור אדה"ז סדר הקידוש של ליל השבת. ראה זח"ב פח, א"ב. וראה מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ג שם א'קיה, וש"נ.
- 25) עם תענוגים: תוקן ע"פ גוכי"ק. ובדפוסים הקודמים: מתענוגים.
- 26) ועינתם את נפשותיכם: אחרי טז, לא. ועוד.

להביני' שרש: ענין יו"כ, הנה שרש ענין יו"כ הוא שהמל' עולה למעלה בעתיקא ואיננה מקבלת השפעה מבחי' ז"א, אלא שלא ע"י ז"א בעלה בא לה האור מבחי' גבורה דע"י, והן ה"ג דחותם שבנעילה דיו"כ כידוע. ולהביני' ביאור הדברים, הנה ידוע דהדיבור הוא בחי' מל' בכלל והדיבור הוא מקבל תמיד מן המדות שבלב, ע"ד זה שהקול היוצא בה' מוצאות מורכב הוא מאש' רוח מים גשמיים, ושרש הקול הזה הוא נמשך מהבל הלב ששם הרכבה זאת מאמ"ר¹ ברוחניות ונק' קלא פנימאה כו', ואמנם הבל הלב הרי הוא בחי' חיצוניות המדות שבלב בלבד, כי הלב עצמו אינו אלא בחי' כלי למדות אהבה ויראה ורחמנות ונצחון² וכדומה, אך אעפ"כ כמו שהקול הגשמי מקבל מחיצוניות הלב שהוא הבל הלב כך קול הרוחני שבהבל הלב מקבל מן הפנימיות שבלב והן התפעלות המדות או"ר כו'.

והנה הנמשל מובן שבכל השנה מקבלת המל' שהוא בחי' דבור העליון הכל ע"י אור השפעה הבא לה מן בחי' הבל לב העליון שהן בחי' המדות דז"א מחיצוניות ולפעמים מאיר גם מבחי' הפנימיות כמו בשבת ויו"ט כו' וכמ"ש במ"א, אבל ביו"כ מתעלה מדת מל' למעלה מבחי' ז"א ואיננה מקבלת כלל מבחי' המדות, אלא מקבלת מבחי' מקור המדות שהוא בחי' בינה' שנק' אם הבנים והבינה' שרש בחי' יו"כ³ שנק' יובלא כו' וע"כ נק' יו"כ קדוש הוי' שאין בו לא אכילה ולא שתייה כו' כמוי העוה"ב שאין בו אכילה ושתייה כו', כי העוה"ב⁴ גם כן בבחי' בינה כידוע שביד⁵ נברא העוה"ב מאין ליש להיות בהתגלות כו' והבינה' נק' יש כידוע ובבחי' בינה אין שם אכילה כו' ולא שאר עינים הגשמיים כרחיצה וסיכה ונעילת הסנדל כו', והטעם לזה הנה מובן כי כל עינים הגשמיים הללו כאכילה ושתי' כו' כולם נלקחים בשרש מקור חוצבם הכל בבחי' המדות דז"א דאצי', להיות כי בחי' המדות באים לידי

- 1) להבין שרש ענין יו"כ: מאמר זה נמצא ג"כ באריכות הביאור בס' מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ג ע' א'קה ואילך. הגהות למאמר זה נדפסו באוה"ת אחרי ע' צב ואילך. ועוד הגהות (על תחלת המאמר) שם באוה"ת ע' פו ואילך.
- 2) מאמר זה נאמר ע"י כ"ק אדה"ז בשנת תקס"ז, ונמצא בגוכי"ק אדהאמ"צ בס' תקס"ז (מס' 1025 קיט, ב). בכותרת: בעזרה יו"כ. [ולע"ע לא נתברר אם פי' הכותרת הוא שהמאמר נאמר ע"י אדה"ז ביו"כ עצמו, או פירושו שהמאמר שייך ליו"כ ונאמר בסמיכות ליו"כ].
- 3) המאמר נדפס כאן ע"פ השוואה לגוכי"ק.
- 4) שרש ענין יו"כ: כ"ה בגוכי"ק. ובדפוסים הקודמים: שרשי יוה"כ.
- 5) שהמל' עולה למעלה בעתיקא: ראה פ"ח שער יוה"כ (שכ"ז) ספ"א ופ"ה. משנת חסידים ריש מס' יומא. תו"א בשלח סה, א. לקו"ת מסעי צג, ד. שה"ש כא, א. סה"מ תקע"ב ע' קלז. שער האמונה (לאדהאמ"צ) נה, ב (ובמ"מ שם). מאמרי אדהאמ"צ ויקרא ח"ב ע' תקיג וע' תקיט. דברים ח"ב ס"ע תקמו. דברים ח"ג שם. אוה"ת שם.
- 6) ע"ד זה: כ"ה בגוכי"ק. ובדפוסים הקודמים: עד"מ.
- 7) מאש רוח מים גשמיים: כ"ה בגוכי"ק. ובדפוסים הקודמים: מאש רוח גשמיים. מאמ"ד: מאש מים רוח.
- 8) ונק' קלא פנימאה: ראה זח"א נ, ב. וראה גם מאמרי אדהאמ"צ קונטרסים ע' שח, וש"נ.
- 9) ונצחון: ניתוסף ע"פ גוכי"ק.
- 10) בינה שנק' אם הבנים: ראה זח"א ריט, א. זח"ב פד, א. פה, ב. פרדס שעה"כ שכ"ג, פ"א, מערכת אם הבנים. ובכ"מ.
- 11) והבינה שרש בחי' יו"כ: ראה תקוני זהר חדש צג, ג. פ"ח ומשנת חסידים שם. פרדס שער ערכי הכינויים (שכ"ז) פ"י מע' יום בסופו. לקו"ת מסעי צ, א. מאמרי אדה"ז תקס"ח ע' תלתא. מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ב ע' א'קפג

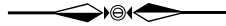
שער יום הכפורים

שע"י התשובה מעומקא דלבא דוקא הענין הוא לפי שבע"ת מעלה ומדריגה יתירה יש בהן מה שאין ביכולת הצדיקים כלל³⁶ גם בצדיקים גמורים וכמארז"ל דבע"ת³⁷ גדולים מצדיקים גמורים, וגם בזהר³⁸ מבואר הטעם³⁹ משום דמשכין ליה לקדב"ה בחילא יתיר כו'. ושרש ענין הטעם הזה היינו לפי שכח יתר זה דמשכין ל' בחילא יתיר הוא בא בדרך דילוג המדריגה שלא בדרך הדרגה כלל, כמו עד"מ כאשר חפץ האדם לעבור נהר או חפירה רחבה בדילוג וקפיצה שא"א לו כ"א שידלג בכח⁴⁰ גדול שלא בהדרגה כלל, כי אם לא יתן כל כחו בדילוג זה לא יוכל לעבור וא"כ כל כח יתר שנותן בדילוג זה הוא הגורם להעבירו ולהביאו מעבר זה לעבר זה הגם שיש מרחב⁴¹ גדול, ולפי ערך כח הדילוג כך יוכל לדלוג חפירה רחבה ביותר כידוע, וכך הנמשל לבע"ת דבחי' חילא יתיר שמוסרין נפשם בעומקא דלבא כמו תשובת ר"א⁴² בן דורדיא שיצאה נשמתו וכיוצא נמשל לענין דילוג בכח גדול שלא בהדרגה כלל שגורם להעלות נפשו ברום המעלות מאד מה שלא יש ביכולת גם בצדיקים הגמורים להעלות שם לפי שהן הולכין בהדרגה כמו גם באברהם שנאמר בו הלך⁴³ ונסוע כו' כידוע וע"כ במקום שבע"ת עומדין צדיקים גמורים אינם יכולים לעמוד כו', וכך יובן בתשובה עליונה דתשוב ה' תתאה דמל' דמה שעולה בעצמות אא"ס ברום המעלות הוא מסיבת כח הדילוג מלמטה למעלה ע"י תשובה שבעש"ת, והן ענין היו"ד⁴⁴ עומקים שאומרים בעש"ת כמ"ש במ"א וד"ל:

שהיא כללות נש"י שנק' מל' כמאמר כל' ישראל בני מלכים הם כידוע וה' עינויים נגד ה"ג שבהן עולה כו' וד"ל:

ובכל זה מובן פי' הפסוק לפני²⁸ הויה תטהרו, פי' ביו"כ דוקא לפני הויה תטהרו דהיינו לפני שם הוי' דמדות דז"א שנק' שם הוי' בכלל, כי בחי' הבינה שרשה בשם אהיה כו', והטעם משום דלפני²⁹ ולמעלה משם הוי' דז"א עולה המל' ביו"כ, כי שרש בחי' יו"כ הוא בבחי' בינה וע"כ נק' קדוש ה', וכמו העוה"ב שאין בו לא אכילה כו' כנ"ל וד"ל:

והנה בנעילה דיו"כ עולה המל' עליה שנית למעלה גם מבחינת בינה דאצי', דהיינו לבחי' פנימית עתיק עצמו כמבואר בכוונות³⁰ דז"פ כי הויה הוא אלקים שאומרים בנעילה. והענין הוא כי בחי' עתיק³¹ הוא בחי' ממוצע בין עצמות המאציל לנאצלים, ויש בו מבחי' אחרונה שבא"ס שהוא³² בחי' מל' דא"ס, וגם הוא שרש וראש לנאצלים, ומה שהוא נחשב מבחי' האחרונה שבא"ס הוא הנק' פנימיות דע"י ושם המל' עולה בנעילה דיו"כ דהיינו להיות במדריגת מל' דא"ס ממש כמו שהיה הוא³³ ושמו בלבד לפני התחלת שרש האצי' כו', ועיקר סיבת עלי' גדולה כזאת הוא בא מחמת התשובה עילאה³⁴ שבעש"ת, דהנה פי' תשובה³⁵ תשוב ה' תתאה והיינו שתשוב ה' לשרש שרשה הקדום שהוא בחי' מל' דא"ס, והטעם

35) תשובה תשוב ה': ראה זח"ג קכב, א.
36) כלל: ניתוסף מגוכי"ק.
37) דבע"ת גדולים מצדיקים: ברכות לד, ב. וראה לקו"ש ח"ד ע' 361 וע' 363.
38) בזהר מבואר: זח"א קכט, ב.
39) הטעם: ניתוסף ע"פ גוכי"ק.
40) בכח: תוקן ע"פ גוכי"ק. ובדפוסים הקודמים: בדילוג.
41) מרחב: כ"ה בגוכי"ק. ובדפוסים הקודמים: מרחק.
42) ר"א בן דורדיא שיצאה נשמתו: ע"ז יז, א. ראה מאמרי אדה"ז על מאמרז"ל ע' קו ואילך. הקצרים ע' שפב. ובכ"מ.
43) הלך ונסוע: בראשית יב, ט. ראה זח"א פ, א. פד, א.
44) היו"ד עומקים שאומרים בעש"ת: ראה פע"ח שער תפילות ר"ה (שכ"ה) פ"ז. לקו"ת תצא לט, ג. וראה במ"מ בסה"מ תרל"ח ע' שיט. תרמ"א ע' שמו.

27) כל ישראל בני מלכים: שבת סז, א. ראה גם שערי תשובה (לאדהאמ"צ) מ, ב. ובהערה 9.
28) לפני הויה תטהרו: אחרי טז, ל.
29) לפני ולמעלה משם: תוקן ע"פ גוכי"ק. ובדפוסים הקודמים: דלפנים ולמעלה דשם.
30) בכוונות דז"פ כי הויה הוא אלקים שאומרים בנעילה: כן מובא בכ"מ (בתוספת תיבת "כי"), ראה מאמרי אדהאמ"צ בראשית ע' קעג, ובמ"מ שם.
31) עתיק הוא בחי' הממוצע: ראה ע"ח שער דרושי אבי"ע (שמ"ב) פ"א. תו"ח שמות ח"א יא, ג הערה 509.
32) שהוא בחי' מל' דא"ס: ניתוסף ע"פ גוכי"ק.
33) הוא ושמו בלבד: פדר"א פ"ג.
34) עילאה: תוקן ע"פ גוכי"ק. ובדפוסים הקודמים: עליונה.

קדוש אתה ונורא שמך

דוקא, וגם לא ממהות אלו דוקא אחר שהיה מאציל בלתי הגבלה כמשל גילוי חיות הנפש בעודנה כלולה בנפש שלא מוגבל כלל התפשטות כוחותיה כו' וד"ל.

וזהו קדוש אתה, פי' אתה לנוכח היינו מהותו ועצמותו של הא"ס שנקרא קדוש כי הוא קדוש ומובדל לגמרי מבחינת השתלשלות גם מהיות בחי' מקור להשתלשלות דאב"ע, אבל בחי' שמו שהוא בחי' מל' דא"ס יש בו ב' מדריגות כנ"ל, לפעמים האור נכלל במאור וגם הוא נק' קדוש וכמאמר אתה קדוש ושמך קדוש כענין היה הוא ושמו בלבד כנ"ל, ולפעמים יורד אור זה להיות מקור להשתלשלות דאב"ע ונק' נורא שהוא בחי' כתר בכלל, וזהו ונורא שמך, אבל גם לאחר ירידת האור זה אין זה בחי' הסתר וצמצום באמת קמי' עצמות הא"ס, וזהו אין אלוה מבלעדיך, דלא כמשל הארת הנפש בגוף שמשנתית שם בהגשמה כנ"ל, אבל קמי' עצמותו אין זה שינוי כלל כידוע וד"ל.

וזהו פי' חתימת הברכה והאל הקדוש נקדש בצדקה בא"י המלך הקדוש. פי' כי הנה עלי' המל' ביו"כ הוא עד בחי' מל' דא"ס שהוא בחי' פנימיות דעתיקא כנ"ל, ולפי שכל ישראל בני מלכים הם כידוע ששרשם בבחי' מל' בכלל וע"כ ביכולתם לעלות עד שרש כל בחי' המלכיות הנקרא מלך מלכי המלכים כו' שהוא בחי' מל' דא"ס כידוע, לכך ביכולתם עוד לעלות עוד גם בחי' מל' דא"ס שיהיה נכלל במאור בעצמות הא"ס כמו שהיה הא"ס הוא ושמו בלבד כנ"ל ולהיות גם בחי' מל' דא"ס נק' קדוש כמו שעצמות א"ס נקרא קדוש כנ"ל להיות בחינת אור פשוט בתכלית כו' למעלה מהיות בבחי' הגבלת אור באצ"י כו', וזהו פי' המלך הקדוש שהמלך הראשון מקור כל המלכיות שהוא בחי' מל' דא"ס יהיה גם הוא קדוש ומובדל בבחי' קדושת עצמות א"ס, כי אור יהי' נכלל במאור כו'. וזהו והאל הקדוש נקדש בצדקה, צדקה הוא בחי' מל' דאצ"י, וע"י שהמל' עולה במל' דא"ס מעורר עוד להיות נקדש בצדקה שהאור יהי' נכלל במאור כנ"ל וד"ל.

וזהו עיקר ענין המלך הקדוש שאומרים בעשיית כדי שיוכלל האור במאור כנ"ל עד נעילה דיו"כ שאז חוזר ע"י להאיר אור חדש מבחי' מל' דא"ס שנכלל במאור עצמות הא"ס, כי אחר שהיה בחי' העלאה בעצמות בהכרח שיהיה אח"כ המשכת אור חדש כידוע, אך לפי שהיה יכול להיות ההארה הזאת מתפשטת בכל ההשתלשלות בהשוואה א' ולא היה הפרש כלל בין סטרא דקדושה כו' כי קמיה ממש כחשיכה כו' כאורה,

קדושי אתה ונורא שמך כו' פי' שמך הוא מל' דא"ס כי אומר לנוכח דקאי על עצמות א"ס דוקא והשם היינו רק בחינת גילוי אור בלבד כידוע, ומה שאמר ונורא שמך היינו שיבא לבחי' גילוי כ"כ עד שיקרא בשם נורא, כי פי' נורא אינו אלא בבחי' ההתגלות דוקא, כמו המלך בהגלות נגלות לעמו נק' נורא משא"כ כשיושב גנוז בחדרי היכלו כו', והמשל בזה הוא מובן מבחינת גילוי אור החיות מן הנפש בגופה החומרי, כמו כח הראיה בעין וכח השמיעה באוזן כו', ובודאי היה בחי' גילוי אור זה עצמו גם קודם שבאה הנפש בהתלבשות בגופה, ואמנם לא היה באופן ההגשמה כ"כ כמו שהוא עתה בהתלבשותה באיברים גשמיים כידוע דאין ערוך לערוך ולייחס גילוי כח הראיה אשר מלוכב בעין הגשמי לעצם כח הראיה אשר קבוע בנפש עצמה קודם בואה לגוף שהיא בתכלית ההפשטה מן הגשמיות, וגם עוד זאת שגילוי אור זה מן הנפש באיברי הגוף אינו אלא כח והארה בעלמא בלבד, והרי המופת לזה ידוע שהנפש מתלבשת ומאירה בכמה מיני גופים, יצא' מזה ומתלבשת באחר בגלגולים הרבים ולא יפול בה שינוי כלל אלא רק כמו שפושט האדם לבוש ולובש לבוש אחר שלא יפול בו שינוי בעבור זה כלל כו', וכך יובן הנמשל למשכיל למעלה בבחי' מל' דא"ס דהגם שמאירה מדה זו ומתפשטת להיות ראש ומקור להשתלשלות כידוע דרך כלל דמבחי' מל' דא"ס נעשה בחי' כתר דאצ"י, אבל לגבי עצמות הא"ס לא נק' רק בחי' גילוי אור בלבד, כמשל גילוי אור חיות מן הנפש קודם התלבשותה בגוף, והרי בחינת אור זה נכלל במאור עצמו כמו שנכלל זיו השמש בשמש כו' וא"כ גם בחינת מל' דא"ס הנק' אור א"ס גם הוא בבחי' א"ס כמו שא"ס עצמו הנק' מאור הוא בבחי' א"ס אחר שהאור נכלל במאור כו', וזהו שאמרו קודם, שנברא העולם היה הוא ושמו בלבד פי' כמו שהוא עצמו שנק' מאור הוא בחינת א"ס כך שמו היה בבחי' א"ס ואין עוד זולתם שישתווה להם בערך ויחוס כלל, והיינו פי' בלבד כו' וד"ל:

ואמנם הנה מובן במשל הנ"ל שיש בגילוי אור הנפש ב' מדריגות, הא' קודם בואה לגוף שנכלל האור במאור, והב' בהתלבשותה שירדה במדריגה להיות בהגשמה באיברי הגוף אחר שנתפסת ומתלבשת בהן כו', כך יובן למעלה דמל' דא"ס קודם שנעשית בחי' מקור לנאצלים נק' אור א"ס שנכלל במאור כנ"ל, אבל לאחר ירידתה להיות ראש לנאצלים ה"ז כמו גילוי אור חיות הנפש המתלבשת באיברי הגוף כך נעשית מקור ל"ס דאצ"י בכלל שהן בחי' אורות מוגבלים עשר' ולא תשע כו', אבל מבחי' מל' דא"ס עצמו קודם שתרד להיות מקור להם היה ביכולת להאציל ספי' עד אין קץ ושיעור ולא פרטי מספר יו"ד

(1) קדוש אתה: כן הוא ההתחלה בכל דפוסי הסידור (גם בדפוסי הראשונים שנדפסו בבחי' כ"ק אדהאמ"צ). אולם בגוכי"ק אדהאמ"צ מתחיל כאן: "וזהו אתה קדוש", והוא נרשם שם בהמשך למאמר הקודם ד"ה להבין שרש ענין יו"כ. [ולע"ע אין ברור אם השינוי בדפוס שזה שמתחיל כאן מאמר חדש הי' ע"פ ציווי כ"ק אדמו"ר האמצעי, או שהוא מעשה המדפיסים בלבד].

באוה"ת על מארז"ל וענינים ע' קלט מביא תוכן וחיודש מהמאמר כאן (בענין "אור אין סוף") ומאריך שם בזה. וכן נמצא תוכן מהמאמר בהרחב הביאור בד"ה קדוש אתה, בסה"מ תרס"ו ע' שנו ואילך [ובהוצאה החדשה דשנת תשע"א, הוא בע' תע ואילך].

ביאור על המאמר נמצא גם בהמשך תער"ב ח"ג ע' ארצד, וז"ל: ועמ"ש בסידור שער יוה"כ בענין קדוש אתה כו' דבחי' מל' דא"ס בחי' אור א"ס עולה ונכלל בהמאור דאז גם שמך קדוש כו' ד"ל שזהו העלי' וההתכללות בבחי' עצם האור או בבחי' העלם האור כו', ע"ש באריכות.

(2) קדוש אתה ונורא שמך: תפלת העמידה לימים נוראים.

(3) ומאירה: ניתוסף ע"פ גוכי"ק.

(4) קודם שנברא העולם היה הוא ושמו בלבד: פדר"א פ"ג.

(5) עשר ולא תשע: ס"י פ"א, מ"ד (ובכמה דפוסים מ"ג).

(6) אתה קדוש ושמך קדוש: נוסח תפלת העמידה.

(7) כנ"ל: כ"ה בגוכי"ק. ובדפוסים הקודמים: כו'.

(8) שכל ישראל בני מלכים: שבת סז, א. ראה גם שערי תשובה (לאדהאמ"צ) מ, ב. ובהערה 9.

(9) המלכיות: תוקן ע"פ גוכי"ק. ובדפוסים הקודמים: המל'.

(10) וזהו פי' המלך הקדוש: . שהוא בחי' מל' דא"ס: ראה גם במאמרי אדהאמ"צ שמות ח"ב ע' תיז. ני"ך ע' תקב. תר"ח פ' בא ח"א ק, ג. וש"נ.

(11) המלך הקדוש שאומרים בעשיית: ברכות יב, ב. ש"ע אדה"ה הל' ר"ה ס"י תקפ"ב ס"א-ב.

(12) בעצמות: ניתוסף ע"פ גוכי"ק.

(13) כחשיכה כאורה: ראה תהלים קלט, יב.

שער יום הכפורים

ז

בבחי' הפנימית ולהיות יניקת החיצונים מבחי' האחוריים והחיצוניות, והיינו שאומרי' ויעבור' ה' על פניו כו' שהוא בחי' הארת פנים בכלל להיות מיוחדת לישראל דוקא כמ"ש יאר' ה' פניו אליך דוקא, והוא ענין המקיפים דסוכות שנמשכים לישראל אחר בחי' החותם דנעילה דוקא, וכמ"ש שמאלו' תחת לראשי וימינו תחבקני, שמאלו תחת לראשי היינו בר"ה שהוא התחלת עלי' המל' כמ"ש עליה' אלקים בתרועה כו' ובנעילה זמן תכלית עליית' בבחי' המל' דא"ס כנ"ל, ובסוכות נא' וימינו תחבקני להיות מיוחד בחי' הפנימיות לישראל והחיצוניות לע' שרים בע' פרי החג כו', והיינו מ"ש יבחר' לנו את נחלתנו כו' אע"פ שמלך אלקים גם על גוים כו' וד"ל:

עד"מ שבהיכל מלך עצמו כקטן כגדול שוין כו' מפני עוצם רוממות המלך וכמ"ש במ"א ע"פ שממית' בידים תתפש כו', אשר לזאת צ"ל בנעילה דיו"כ בחי' החותם בה"ג דעתיקא כידוע שהוא ענין בחי' ההבדלה להבדיל ולהפריש האור שלא יומשך רק לסטרא דקדושה בלבד, וכמו עד"מ כמו החותם הניתן על כלי לשומרו שלא יקבל ממנו זר הבלתי ראוי, ולהגדיל השמירה עושין חותם בתוך חותם, וזהו בחי' נעילה כמו גן נעול אחותי כלה שננעלת' מיניקות החיצונים כו' וד"ל.

ויש' עוד בענין החותם הזה ענין בחי' התחלקות ע"י ה"ג הללו כידוע, והכל ענין א' שהוא לחלק אור וחיות מיוחד לסטרא דקדושה

(19) יאר ה' פניו: נשא ו, כה.
(20) שמאלו תחת לראשי: שה"ש ב, ו.
(21) עלה אלקים בתרועה: תהלים מז, ו.
(22) לע' שרים בע' פרי החג: ראה סוכה נה, ב. במדב"ר פכ"א, כד. ובכ"מ.
(23) יבחר לנו את נחלתנו: תהלים שם, ה.

(14) שממית בידים תתפש: משלי ל, כה.
(15) גן נעול אחותי כלה: שה"ש ד, יב.
(16) שננעלת מיניקת החיצונים: תוקן ע"פ גוכי"ק. ובדפוסים הקודמים: שמנעלת החיצונים.
(17) בבחי': כ"ה בגוכי"ק. ובדפוסים הקודמים: מבחי'.
(18) ויעבור ה' על פניו: תשא לד, ו.

שער הסוכות

וישמחו¹¹ בך דוקא, וכמ"כ מלמעלה למטה ישמח ה' בכנ"י בבחי' מקיפים דהיינו מבחי' עצמות אור א"ס שאינו נגבל אפי' בחכמה ורצון כו' בא לידי גילוי אור, רק שהוא מתלבש בסכך מפני שהוא גדול¹² מן הארץ ואינו מקבל טומאה כו', וכדוגמת ענין ענני כבוד במדבר וכמ"ש במ"א, וזהו אם הבנים שמחה וד"ל.

והנה זה היה ענין עבודת הלויים בשיר על הקרבן כמ"ש ועבד¹³ הלוי הוא, ופי' בזהר"י דהוא בחי' עלמא דאתכסייא, ועבודתם היה להביא ההעלם לידי גילוי אור, ובזאת היו מתקנים בחי' הוא כו' וכמ"ש במ"א. וביאור הדברים ידוע דכתיב יי"ש¹⁴ המשמח אלהים פי' מפני שנכנס¹⁵ יין יצא סוד, הענין הוא דהיין מוציא את ההעלם שהיה בלבו להיות נגלה לכל כו', על כן גם בבחי' יציאת העלם אור א"ס שיבא לידי גילוי היה דוקא ע"י מצות ניסוך היין ע"ג המזבח וע"י השיר של הלויים בהרמת קול דוקא, לפי שהיין משמח את האלהים להיות יציאתו מן ההעלם כו', וענין השיר הוא ג"כ ענין הגילוי כמו האופנים¹⁶ שאומרים ברעש גדול כו' מפני בחי' גילוי אור האלקי עליהם, שמבחי' גילוי האור דוקא תהיה התפעלות השמחה בשיר ובהרמת קול רעש דוקא, כנראה בחוש בהתפעלות השמחה ינגן המנגן בקול נעימות מפני דחיקת האורה ושמחה בהבל הלב שלא יכילנו הכלי יצא הקול וכו', ולכך אינ¹⁷ אומרים שירה אלא על היין דוקא לפי שנכנס יין יצא סוד וכנ"ל וד"ל. וזהו שכל¹⁸ המלאכים בעלי השיר יוצאים כו', שיוצאים מבחי' הכלי שלהם והוא רק בבחי' העלאה מלמעלה למעלה כידוע שהלויים בבחי' גבורות דאור חזר כו' וד"ל.

ואמנם מצות ניסוך היין היה בכל השנה אבל בחג הסוכות הלכה למשה מסיני בניסוך המים מלבד ניסוך היין, וענין ניסוך המים יובן ע"פ הקדמה מתחלה הידוע שיש הפרש בין לויים לכהנים, שהכהנים הוא היפך מדריגת הלויים הנ"ל ולמעלה הרבה מהם במדריגה, בהיות מבואר שהלויים בשיר הוא בבחי' גבורות דאימא כו' וגם היין המשמח אלקים הוא בבחי' חסדים דאימא כו', אבל הכהנים מדריגתם בבחי' חכמה¹⁹ כ"ח מ"ה שלמעלה הרבה מבחי' בינה²⁰ אימא עילאה כו', ונקרא בשם אין לגבי הבינה שנק' יש כמ"ש להנחיל²¹ אוהבי יש כו', כידוע

ושאבתם מים בששון²² ממעיני הישועה, הנה ניסוך המים בחג הלכה למשה מסיני ואינו מן התורה כידוע דלמדו²³ מקרא דונסכיהם כו' באסמכתא בלבד, ויש להבין הטעם למה אינו מפורש בתורה שבכתב כו'. הנה תחלה יש להבין ענין השמחה מה היא בחג הסוכות שהיא זמן שמחתנו כמ"ש ושמחתם²⁴ וכו', בהיות ידוע דבינה²⁵ אם הבנים היא השמחה כמ"ש אם הבנים שמחה כו'. וביאור הדבר ידוע להיות כי אנו רואים שעיקר השמחה ועונג באיזה שכל אינו אלא כשמבנים ומשיגים אותו בכי טוב אז החדוה תולד בלב, משא"כ כשעדיין אינו משיג הדבר בהשגה היטב רק בכח החכמה בבחי' העלם השכל לא יקבל עונג ושמחה כלל, מפני שענין השמחה אינה אלא כשבא ההעלם לידי גילוי דוקא, כנראה בחוש שכאשר האדם שמח וטוב לב אין זה אלא שאותו העונג והחדוה שהיה בלבו טמון וצפון מתחלה באה לידי גילוי אור לזולתו לעיני כל כו', ע"כ השמחה לא תבא אלא בהתגלות החכמה כשבאה בהשגה והבנה דוקא שהוא בחי' בינה עלמא דאתגליא, מ"ה דקיימא לשאלה כו' כמ"ש בזהר, ולהיות כן בחג הסוכות ג"כ מפני שנתגלה אז בחי' העלם דא"ס הנקרא²⁶ מקורא דכולא מקור החיים דחכמה ומקור התענוג כו' והוא בא לידי גילוי אור בכללות נש"י לכך אז מצות השמחה דוקא כמ"ש ושמחתם לפני ה' כו', וסיבת הגילוי זה למעלה ידוע מפני שביי"כ נמחלו העונות דבעלי תשובה ונתקרב הרחוק, וכמשל בן היוצא מבית השביה שהאב שמח בגילוי כו', וכמ"כ מבחי' העלם דעתיק שביי"כ נתגלה בחג הסוכות להיות בחי' אם הבנים שמחה וד"ל.

ומה שבסוכות השמחה עליונה בבחי' העלם המקיפים דסכך שנקרא צלא²⁷ דמהימנותא כמ"ש בזהר, ידוע ג"כ ע"ד"מ באדם יש ב' מיני גילוי אורה ושמחה, האחד כאשר עדיין יוכל להעלים השמחה שתתיישב בלבו לבחתי הגלות נגלית לזולתו, והב' כאשר תגבר האור לא יוכל כלי לבבו להכיל האור ותצא חוץ לכלי הלב ותהיה בבחי' מקיף על הלב ועל השכל כו', כמו כן בכנ"י יש ב' מיני שמחה, האחד בשאר ימות השנה שמצוה ג"כ לעבוד ה' בשמחה אמנם הוא בבחי' אר"פ המתיישב בלבו בלבד, משא"כ בחג הסוכות המצוה לשמוח בבחי' מקיף שלא יכילנו כלי הלב כו' ואין זה אלא מפני ההתבוננות בעצמות אור א"ס להיות שאינו נגבל כלל תוך כלי השכל לכך השמחה תהיה ג"כ בלי גבול וזהו

(8) מי דקיימא לשאלה כו' כמ"ש בזהר: זח"א א, ב.
 (9) הנקרא מקורא דכולא: זח"א לג, א. ועוד.
 (10) צלא דמהימנותא כמ"ש בזהר: ראה זח"א קג, א.
 (11) וישמחו בך: נוסח תפלת העמידה ליר"ט.
 (12) גדולו מן הארץ ואינו מקבל טומאה: ראה סוכה יא, א. (במשנה).
 (13) ועבד הלוי הוא: קרח יח, כג.
 (14) בזהר דהוא בחי' עלמא דאתכסייא: ראה זח"א יח, א. קנב, א. קנח, ב. ח"ב כט, ב. תקו"ז בהקדמה (א, סע"א ואילך).
 (15) יין המשמח אלקים: שופטים ט, יג.
 (16) שנכנס יין יצא סוד: עירובין סה, סע"א.
 (17) האופנים שאומרים ברעש גדול: ברכת יוצר.
 (18) אין אומרים שירה אלא על היין: ברכות לה, א.
 (19) שכל המלאכים בעלי שיר יוצאים כו': ע"פ שבת נא, ב. וראה תו"א ז, ג. קיג, א. לקו"ת ברכה צח, א. ובכ"מ.
 (20) חכמה כ"ח מ"ה: זח"א כח, א. לד, א.
 (21) בינה אימא עילאה: ראה תקו"ז ת"ו (כא, א).
 (22) להנחיל אוהבי יש: משלי ח, כא.

(1) ושאבתם מים בששון: מאמר זה נמצא בשינויים ותוס' הגהות בלקו"ת דרושים לסוכות ע"ט, ד. ובשינויים בס' מאמרי אדה"ז נביאים ע' ע"ט. המאמר בשינויים והגהות נמצא ג"כ באוה"ת סוכות (כרך ה') ע' ב'קמז-ח. ובסה"מ תר"מ ח"א ע' רד. כמה מעיני המאמר נתבארו ג"כ בד"ה ושאבתם: בסה"מ: תרל"ג ח"ב ע' תקלט. תר"מ ח"ב ע' תקפד. סה"מ תרמ"ד ע' רסו. תרנ"ד ע' יט. תרע"ח ע' לח. תרצ"צ ע' נה.
 מאמר זה נאמר ע"י כ"ק אדה"ז בליל מוצ"ש חוה"מ סוכות שנת תקס"ה, ונרשם ע"י כ"ק אדה"מ צ בסוף ס' תקס"ד (ראה סוף סה"מ תקס"ד ע' שנד).
 המאמר נדפס כאן ע"פ השוואה לכת"י מעתיק מס' 78 צט, א. וראה רשימת הכתי' בסה"מ תקס"ד שם.
 (2) ושאבתם מים בששון: ישע"י יב, ג.
 (3) ניסוך המים בחג הלכה למשה מסיני: סוכה לד, רע"א, וש"נ. רמב"ם ה'ל' תמידין ומוספין פ"י, ה"ו.
 (4) דלמדו מקרא דונסכיהם: פינחס כט, יח. תענית ב, ב.
 (5) ושמחתם: אמור כג, מ.
 (6) דיבנה אם הבנים: ראה זח"א ר"ט, א. ח"ב פד, א. פה, ב. פרדס שעה"כ שכ"ג, פ"א מערכת אם הבנים.
 (7) אם הבנים שמחה: תהלים קיג, ט.

שער הסוכות

ח

שבחבית לבלתי תחסר מילואה לעולם כו', כמ"כ בחי' החסדים שיורדים בג' עולמות ב"ע גם בבחי' חיצוניות שלהם הוא עד"מ כלי קטן המלא מים, וידוע שבחי' מל' נק' כוס בלבד ועליה אמר כוס ישועות אשא ואקריבם לגבי שרש וראש כל דרגין (ע"ד ארוממך³⁶ אלקי המלך כו') כמ"ש במ"א וד"ל, שהוא בחי' רב חסד שבע"י לבלתי יופסק לעולם כו', ועוד כדי שלא ינקו החיצונים ממנו, שכאשר אשא אותם בבחי' העלאה והתנשאות לגבי מקורם יהיה כטבע הגבורות ולא כטבע החסדים שיורדים למטה מטה עד אין קץ כו' וד"ל.

וזהו ממעיני הישועה, פי' מעיין שממנו נובע כל החסדים השרשיים הנק' ישועות, לפי שהחסד נק' ישועה שהרי מסיבת החסד יושיע ויעזור כו', ונק' מעיני הישועה והוא בחי' רב חסד המקור גם לחכמה עילאה כנ"ל. ובהיות ידוע שהבינה מקבלת מן החכמה בבחי' יש מאין כנ"ל והן נקראים בשם תרי"ב ריעין דלא מתפרשין כלל כמ"ש במ"א, על כן אמר ממעיני הישועה, ב' מעיינות מעיין החכמה ומעיין הבינה שהוא בחי' ב' יסודות דא"א וד"ל.

והנה הגם שבכל השנה או"א הן תרי"ב ריעין כו', אבל בחג אמר וצוה ענין חדש שישאבו מים בששון כו'. הענין של התחדשות זו הוא להיות מבואר למעלה דבחי' בינה היא אם הבנים שמחה הוא בבחי' גילוי דוקא להיות שהוא בבחי' השגה והבנה כו', אבל החכמה שלמעלה מן ההשגה וההבנה לא יתכן כלל להסתעף ממנה השמחה מאחר שאינו מבין הדבר איך יקבל עונג וחדוה כו' כנ"ל. אמנם במצות ניסוך המים שהוא המשכות החכמה ממעיין החכמה כנ"ל ה' ענין חדש שישאבו וישמחו בשעת השאיבה ממעיין החכמה, היפך טבע החכמה שהיא בחשאי מפני בחי' ביטול דכ"ח מ"ה כו', והיינו ושאתם מים בששון פי' כי בשעת השאיבה ממעיין הנק' שילוח היוצא מבית ק"ק הגם שנא' בו בישעי' מ"ח³⁸ השילוח ההולך לאט דוקא, ציוה בו שישאבו ממנו בששון ושמחה, ואע"פ שעדיין לא הביאורו ע"ג המזבח לנסך שהרי היו"ב מריעין ותוקעין בשער המים בשעת הבאתו וגם בשעת שאיבתו מן המעיין כמ"ש ושאתם מים בששון כו', והטעם הוא לפי שחוי"ב תרי"ב ריעין דלא מתפרשין כידוע, וצריך להיות בשעת התחברות החכמה בבינה מבחי' השמחה שבבינה גם בחכמה אע"פ שזהו נגד טבע החכמה, כי בשמחה זו יבא אור החכמה להתפשט ולהתחבר בבינה, ולכך ה' שאיבת המים דחכמה בששון דוקא בחג ולא בשאר ימות השנה מפני שאם הבנים שמחה בחג מטעם הנ"ל, עד שגם בחי' מוחין דאבא יבאו לה ע"י ששון ושמחה וד"ל. וזה היה ענין שמחת בית השואבה שהיו חסידים³⁹ ואנשי מעשה מרקדים בריקודים ומחולות וד"ל.

אך הנה יש להבין מאחר שמצות ניסוך המים בחג גדולה כ"כ עד שהיא למעלה מבחי' שמחה דו' ימי החג עצמם כנ"ל למה לא נתפרשה

שחכמה הוא ביטול במציאות, ולכך עבודת הכהנים דוקא בחשאי ולא ברעש כלל, כי מה³³ שפשפת כו' וכמ"ש במ"א וד"ל.

והנה שרש הכהנים בכלל הוא בחי' כהן גדול שהוא בחי' רב חסד או נוצר חסד במזלות דבדיקנא דכהנא רבה, והוא בחי' אל עליון דבי"ד²⁴ אחיד אבא ותליא, כידוע דאבא²⁵ יונק ממזל הח' דנוצר כו' והיינו מקור כל החסדים, עד שגם החכמה ששרשה בחסדים כמ"ש החכמה²⁶ תחיה כו' וכמ"ש במ"א אינו אלא בחי' הארה בעלמא ממנו, וכמ"ש והחכמה²⁷ מאין תמצא לפי שהוא מקור החכמה ונקרא אנת²⁸ חכים ולא בחכמה ידיעא כלל, וזהו כה"ג²⁹ נוטל חלק בראש פי' בראשית חכמה כו', ובחי' כהן הדיוט הוא רק ענף החסד כשכבר מסתעף מן החכמה בדרך השתלשלות הקו הימין חח"ן כו', אבל בחי' כה"ג הוא מקור כל החסדים והוא נמשל למים דווקא, כמו המים³⁰ שיורדים מגבוה לנמוך עד למטה מטה כמו כן טבע בחי' החסד הגדול שבבחי' עתיק להתפשט מגבוה לנמוך בהשתלשלות בקו הימין כו', והוא היפוך טבע הגבורות דלויים שעולים מלמטה למעלה כו' וד"ל:

וזהו ענין ניסוך המים בחג להמשיך מבחי' רב חסד דע"י שהוא בחי' כה"ג להיות יורד מגבוה לנמוך לכהן הדיוט, ומן הכהנים יומשך השפע של החסדים לכללות נשמות ישראל, והוא בבחי' ביטול דחכמה בחשאי דוקא ולא ברעש דשיר הלויים, אלא כמים שיורדים בחשאי כו' וד"ל. ולזה הטעם היה במזבח³¹ ב' נקבים ונקראים שיתין, א' שמנסכים בו היין ואחד שמנסכים בו המים בחג, לפי שהמים הוא בחינת המשכות מוחין דאבא והיין הוא בחי' המשכות מוחין דאימא וכולם נמשכים לשיתין שבמזבח שהוא בחינת יסוד דנוקבא כידוע וד"ל.

וזהו ושאתם מים בששון ממעיני הישועה, פי' ישועה הוא בחי' החסדים כמ"ש דוד ע"ה כוס³² ישועות אשא, פי' הכלי המקבל כל הישועות והחסדים העליונים נקרא כוס ישועות. והענין הוא דידוע דאור החסד העליון שבמאציל עצמו הנה הוא יורד ומשתלשל מעילה לעילה בעולם הנאצלים עד מל' דאצ"י סופא דכל דרגין הנק' אימא תתאה, לפי שהוא ראש לשועלים כו' ומלכותו³³ בכל משלה גם לע' שרים, א"כ הרי ירד אור חסד עליון בריבוי הלבושים והצמצומים כ"כ עד שנעשה חסד גשמי ממש, כמו ענין הישועה בעת צרה גשמית, וכענין הישועה דדוד מכפ"ה³⁴ כל אויביו ומכפ שאול כו' שהיה תמיד בצרות וצריך היה תמיד לישועות להושיע ולהציל אותו, שאינו אלא מפני תגבורות חסד עליון עליו כו', ולהיות כי חסד וישועה הגשמית כבר נתלבשה בצמצומים וירדה מאור פני חסד העליון בתכלית הריחוק עד שגם רגליה³⁵ יורדות כו' לכך אמר דוד ע"ה כוס הישועות והחסדים אשא אותם ואגביהם לשרש מקור חוצבם למעלה במאציל העליון כו', והמשל בזה כמו כאשר יקרב את הכלי שנתמלא מן החבית הגדולה אצל פי נקב הברזא

(23) מה פשפשת: זח"א א, ב.

(24) דבי"ד אחיד אבא ותליא: ראה ע"ח שער או"א (שי"ד) פ"א.

(25) דאבא יונק ממזל הח': ראה זח"ג רפט, ב. ע"ח שער הכללים פ"ה. הנסמן במאמרי אדה"י על פרשיות התורה ח"ב לע' תקע"ד.

(26) החכמה תחיה: קהלת ז, יב.

(27) והחכמה מאין תמצא: איוב כח, יב.

(28) אנת חכים: תקו"ז בהקדמה (ז, ב).

(29) כה"ג נוטל חלק בראש: יומא יד, א (במשנה). ראה מאמרי אדהאמ"צ בראשית ע' כד, וש"נ. דברים ח"א ע' קטו, וש"נ.

(30) המים שיורדים מגבוה לנמוך: ראה תענית ז, א.

(31) במזבח ב' נקבים ונקראים שיתין: ראה תענית כה, ב. סוכה מט, א. נג, א.

(32) כוס ישועות אשא: תהלים קטז, יג.

(33) ומלכותו בכל משלה: תהלים קג, יט.

(34) מכפ כל אויביו ומכפ שאול: שמואל-ב כב, א. וראה תהלים יח, א.

(35) רגליה יורדות: משלי ה, ה.

(36) ארוממך אלקי המלך: תהלים קמה, א.

(37) תרי"ב ריעין דלא מתפרשין: ראה זח"ב נו, א. ח"ג ד, א. מאמרי אדהאמ"צ דברים ח"ב ע' שסו, וש"נ. ת"ח בראשית כא, ב. ובהערה 8.

(38) מי השילוח ההולך לאט: ישעי' ת, ו.

(39) היו מריעין ותוקעין בשער המים: תענית טז, ב. רמב"ם הל' תענית פ"א, ה"ד.

(40) חסידים ואנשי מעשה מרקדים: סוכה נא, סע"א.

שער הסוכות

ש"י" עולמות כו' להיותם בבחי' גילוי ההעלם כנ"ל, ולכך נקרא יינה של תורה כמו היין שמוציא הסוד לגילוי וכמ"ש הנגלות⁴¹ לנו ולבנינו כו', והיינו יין המשמח אלהים ואין אומרים שירה אלא על היין כנ"ל שהוא ניסוך היין בכל השנה, אבל בחי' ההעלם דכ"ח מ"ה דחכמה שרש תושבע"פ כנ"ל היא למעלה הרבה מבחי' יין המשמח כו', ולכך אמר ערבים עלי דברי סופרים ששרשם בבחי' סופר דחכמה יותר מיינה של תורה שבכתב בנינה, וכמ"ש כ"י טובים דודיק מין, מין המשמח אלהים כו' וד"ל.

וזוהו הטעם שמצות ניסוך המים דחכמה לא נתפרשה בתושב"כ לפי שהיא למעלה הרבה מתורה שבכתב מטעם הנ"ל כי לא תוכל להתלבש באותיות כלל אלא ע"י הלמ"מ דוקא באה ונתפרשה לכנ"י לפי שנק' סופר כנ"ל שערבים ד"ס כו' וד"ל. וזהו הטעם ג"כ שחסידיים ואנשי מעשה דוקא שמחו בשמחת בה"ש לפי שכל מי ששרש נשמתו דוקא בבחי' חכמה בחי' סופר יוכל לשאוב מים דשילוח בששון ולא זולתו מטעם הנ"ל.

ובכל זה יובן ג"כ מה שמצות ניסוך היין נתפרש בתורה שתי" ע"י הלויים בשיר ולא ע"י זולתם, ומצות ניסוך המים תוכל להיות גם ע"י ישראלים רק שיהיו מבחי' נהירו דחכמתא דאורייתא נפקת מיניה כו', כי הנה הבינה היא ברעש ויש כנ"ל שהוא בחי' הלויים דוקא, משא"כ בחכמה שהוא בחי' ביטול כנ"ל שהתורה⁴² היא בחי' הפקר לכל כידוע לכך כולם היו מרקדים כמ"ש הלל⁴³ הזקן אם אני כאן הכל כאן כו' וד"ל.

ועם כל הנ"ל יובן טעם מצות ניסוך המים בחג דוקא, לפי שביו"כ שעלתה תושבע"פ דוקא שהוא בחי' המל' בעתיק אח"כ היא עטרת בעלה בבחי' מוחין דאבא מטעם דשרשה באבא דוקא כנ"ל וד"ל.

וענין⁴⁴ ההקפות בשמע"צ בס"ת עצמה כו' הוא בשביל המשכות מקיפים דאבא שלמעלה משאיבת מים כנ"ל, והנה כמו

מוחין דאבא מקיפים דאבא – ובמילא ניסוך היין מוחין דאימא אפשר וצ"ל דין כתוב בתושב"כ אימא, ניסוך המים מוחין דאבא אפשר וצ"ל דין מפורש בתושבע"פ אבא. הקפה בס"ת עצמה מקיפין דאבא (שלמעלה מאבא וכש"כ מאימא) א"א שיהי' זה דין אפילו מד"ס, ולכן אינה אלא מנהג נביאים. והנה כמה פרטים בענין ההקפות: (א) שזוהו בס"ת עצמה. (ב) שזוהו ענין של מעשה ולא של שכל מדות או מחו"ד. (ג) שאופנם להוציא הס"ת מן ההיכל המקיפה, וכמוש"כ בסידור שם. (ד) שאח"כ מקיפין בה. – וי"ל בפעולות ורמזי' פרטים הנ"ל: (א) לפי שזוהו בס"ת עצמה לכן השמחה שייכת לכל ישראל, ולא רק לבינה בחי' הלויים או לחכמה בחי' סופר, כי זהו למעלה משניהם גם מאר"פ דחכמה, ונתב"ס. (ב) בהיותו ענין של מעשה יכול להמשיך או"מ, ועפמשנות בכ"מ במעלת מצות מעשיות קב"ע עבד פשוט וכו'. (ג) ע"י שמוציאין מן ההיכל, א"א, וכמוש"כ בסידור שם, הרי המקיפין שהמעשה ממשיכם הם מא"א, היינו מקיפין דאבא, (ד) ע"י שמקיפין אח"כ – הרי זה פועל אופן קליטתם באדם, כי להיותם מקיפין גבוהים וכלליים צ"ל הקליטה באדם בתחלה בעיגולים ואח"כ ביושר. וכמשנות בשחת שמח"ת תרנ"ב שבתחלת ס' תורת שלום.

המורם מכ"ז: פרטי א' ג' הנ"ל מורים על מהות המשכה. ע"י פרטי א' ב' ג' נעשית המשכה. פרט ד' – שייך לאופן הקליטה באדם. מובן מזה, דמה שנוגע להמאמר בסידור בהחילוק שבין איכות דין ניסוך היין המים וההקפות – הם רק הפרטים א' ב' ג'. ופרטים אלו מנהג שנהג נביא הוא, היינו דוד המלך אשר נביא הי' (עיי' רש"י מגילה יד, א). כי בדוד מצינו כשהוציאו הארון מבית ג' דוד מפזז ומכרכר והייתי שפל בעיני ועם האמהות עמם אכבדה (ש"ב ו). ומנהג דוד הנביא בזה הוא הוראה לכל ישראל, כמוש"כ

מצוה זו בתושב"כ, וגם למה לא היו מרקדין רק חסידיים ואנשי מעשה ולא כל ישראל. הענין יובן ע"פ הקדמה מתחלה להבין ההפרש בין תושב"כ לתושבע"פ, דהנה ידוע דהגם דלגבי המאציל נק' החכמה: תורה שבכתב ובינה תורה שבע"פ אבל לגבי הנאצלים ונבראים כו' נקרא החכמה תורה שבע"פ ובינה תושב"כ, כי הנה פי' תושב"כ היינו המלוכשת בצירור אותיות הכתב, וידוע ששרש האותיות הן מבחי' בינה דוקא שבה מפתח פתוחי חותם כו' כמ"ש במ"א, וכנראה בחוש שההשגה וההבנה הנה היא באה לכלל אותיות במחשבה, אבל בחכמה שלמעלה מן ההשגה לא יבא לעולם לכלל אותיות, כי הרי עדיין אינו מושג במחשבה כלל כו', וזהו שהתורה נק' תושב"כ שהיא כבר בבחי' ציור אותיות, וכידוע שכל נגיעה פסולה וכל חסר או יתיר פוסל לפי שהאותיות הן בדיקדוק גדול בבינה כו' ולכך נקראת ספר תורה, אבל החכמה הוא הנק' סופר כידוע מאמר הספר⁴⁵ יצירה בג' דברים בסופר וספר כו', וענין הסופר הוא העושה ומצייר את האותיות כפי שירצה אבל הוא בעצמו למעלה מבחי' אותיות כו', כמו כן החכמה עילאה דאורייתא⁴⁶ נפקא ממנה למעלה היא בעצם מבחי' אותיות שבכתב אבל היא הממשיך את האותיות בצירור כתב לפי שהחכמה הוא מקור השכל הנק' אין כו', והנה אנו רואים בתורה שבע"פ שאין בה דקדוק כלל בחסירות ויתירות אלא העיקר בה אינו רק הטעם והשכל בלבד ולא איכפת לה אם יהיה האותיות כך או כך, שהרי עיקר התלמוד הוא שאומר מאי טעמא דר' פלוני וכו' והן בחי' טעמי ההלכות שהוא בבחי' חכמה ולא יהי' גרעון בה מצד האותיות כלל אם יהי' כתוב בלשון זה או בלשון אחר לפי שהוא למעלה מן האותיות משא"כ בתורה שבכתב שפסול בה חסירות כו' לפי שהוא בבינה וד"ל. ולהיות כן הרי שרש תורה שבע"פ בחכמה דאבא⁴⁷ יסד ברתא דוקא, ולהיות שנק' סופר כנ"ל לכך נק' חכמי הגמרא ג"כ בשם סופרים, כידוע שנקראו ההלכות שחידשו ובאו מפי השמועה בשם דברי סופרים וד"ל.

וזוהו ערבים⁴⁸ עלי דברי סופרים יותר מיינה של תורה, פי' יינה של תורה הוא בחי' יין המשמח אלקים וכו' והוא בחי' תורה שבכתב שהוא בבחי' בינה כנ"ל והוא בבחי' יש כמ"ש להנחיל⁴⁹ אוהבי יש שהן

(41) החכמה תורה שבכתב: ראה גם תניא אגה"ק סכ"ט (קנא, א). לקו"ת שמע"צ פה, ב. ובכ"מ.

(42) הספר יצירה בג' דברים: ס"י פ"א, מ"א.

(43) דאורייתא נפקא ממנה: זח"ב סב, א. פה, א. קנא, א. ועוד.

(44) דאבא יסד ברתא: זח"ג רמח, ב. רנו, ב. רנח, א..

(45) ערבים עלי דברי סופרים: ע"ז לה, א ובפרש"י.

(46) להנחיל אוהבי יש: משלי ת, כא.

(47) ש"י עולמות: עוקצין בסופה.

(48) הנגלות לנו ולבנינו: ראה נצבים כט, כח.

(49) כי טובים דודיק מין: שה"ש א, ב.

(50) שהתורה היא בחי' הפקר לכל: ראה יל"ש יתרו רמז ערה. וראה רמב"ם הל' ת"ת רפ"ג. הל' ת"ת לאדח"ז רפ"ד.

(51) הלל הזקן אם אני כאן: ראה סוכה נג, א.

(52) וענין ההקפות בשמע"צ: באגרות קודש מכ"ק אדמו"ר ח"ג ע' רלב יש תשובה לא' ששאל על הסידור כאן, וי"ל: בסידור סוף שער הסוכות וז"ל: **בענין ההקפות בשמע"צ בס"ת עצמה** . . והוא ענין המנהג נביאים בהקפות כו' מנהג הנביאים בלבד כו' ושמחת ההקפות לפי שהוא שמחה דס"ת עצמה גבוה היא כו' עכ"ל. ושואל איפא המקור שזוהו מנהג נביאים. – בלקו"ת סד"ה ושאתם מים (השני) איתא, ואינו אלא מנהג" ואין שם התיבה, נביאים". וכ"ה בסידור מהר"ד בלא תיבת נביאים. –

והנה את"ל שאין זה טה"ד בסידור אדהאמ"צ – הרי, לחומר הקושיא, י"ל מקור שזוהו מנהג נביאים, אף אם הוא דוחק קצת. והוא בהקדם: בדא"ח הנ"ל מסביר החילוק בין ניסוך היין המים והקפות – שהם להמשיך מוחין דאימא

שער הסוכות

ט

כו', וענין ההקפה בס"ת היינו להוציא מן ההיכל המקיפה ולהקיף בה כו' כידוע בזוהר⁵⁴ דהכל תלוי במזל העליון אפי' ס"ת בהיכל דא"א כו' וד"ל. ושמחת ההקפות לפי שהוא שמחה דס"ת עצמה, גבוה היא הרבה גם מבחי' שמחת בית השואבה, וכל ישראל ראויים לה כו' וד"ל:

שמבואר למעלה דהמשכות מוחין דאבא אינו אלא ע"י תושבע"פ דוקא, כמו"כ כדי להמשיך ממדריגה היותר נעלה דהיינו מבחי' מקיפים דאבא אינו גם ע"י תושבע"פ אלא ע"י היותר נמוך ממנה, והוא ענין המנהג נביאים בהקפות שאינו גם מד"ס אלא מנהג הנביאים בלבד וד"ל. והוא מפני הכלל הידוע דנעוץ⁵³ תחילתן בסופן

סתרס"ט) שגם הוא מ"ח נביאים. ועייג"כ זח"ג רנו, ב. ת"ז תכ"א (נו) מענין שמח"ת.

ע"כ באגרות קודש שם. וראה עוד בענין זה בלקו"ש ח"ד ע' 167. חכ"ו ע' 216 ואילך. חל"ח ע' 23.

(53) דנעוץ תחילתן בסופן: ראה ס"י פ"א, מ"ז.

(54) בזוהר דהכל תלוי במזל העליון אפי' ס"ת בהיכל: זח"ג קלד, א. וראה שבת קנו, א. מאמרי אדה"ז על פרשיות התורה ח"א ע' קכו, ובהנסמן שם.

ברמב"ם סוף הל' לולב. ומנהג נביאים כאן – אין הכוונה שמצינו שעשו כן בשמע"צ דוקא, אלא שמצינו אותם מוציאים ס"ת מהיכל הבית – המקיפה ואז השמחה ביותר ובענין של מעשה ורקוד דוקא. –

כן מש"כ בסידור דענין ההקפות הוא מנהג נביאים – אין הדיוק בזה הקפות ולא הליכה ביושר וכה"ג, כי אם אשר לפעמים מוציאים ס"ת מהיכלה והשמחה אז בענין של מעשה, בשמחה גדולה ולרקד בפניהם" ולא ע"י לימוד וכיו"ב.

ולהעיר אשר סעודת שמח"ת למדים משלמה (קה"ר בתלתו, טושו"ע או"ח

פאקסימיליות

זה השער לה צדיקים יבא מן ה
סדר
תפילות מכל השנה
 עפי' נוסח האדריול
 חלק שני

כפי אשר נדפס מקודם בתוספת הגהה מדויקת בדקדוק היטב ובהוספות מרובה דבר הדט
 אשר לא היה מעולם פירוש המלות מהשמי' מכשרים עד נשמת משוכלל ומיוסד עפ'י הוה"ק
 מכבוד קדוש אדונינו יורינו ורבינו הגדול הגאון האלהי אור עולם מופת הדור נר ישראל
 ותפלתו קדוש ה' מרגל ורנגל **שניאור זלמן** נבג"מ וכוונת המק' וענייני שבח בכלל וכו'
 על פתח אליהו ועל כבודו וערכו
עם לפסה זעפירה וכו' צ בעמר ולרג השבועות ולר"ה וליה"כ וכוונת הזכר בכללו וכוונת הככות
 ונטילת לולב ושמייע בכלל : גם לחטובה ופורים הכל כיד ה' הטובה עליו השכיל
 נזכות את הרבים לעשות נה"ר לזלרס בעבודה שבלב עפ"י כוונת
 אמיתיות יבדחתם בהררי קדש ותמלאה הרצץ דעה לה ה' והיו תפילת'
 מקובלת לראין כמארז"ל ע"פ השבחהו כי ידע שמי ולא יקראטי
 ואענהו : וצאות זה יעלו לזיון צדיקה ביר' ה' :

כמה יחדוקט אין מאהליוור
 גונברגא מיט אין
 בטילינינג כהר הר
 דנטליכטן קיורליקן
לפי לעמור יאין ווילר
 ימינו וטרסיטעס דורך
 הערן מעמל רטענבערג

כדפוס של הרבני
 הגניד המופלג
 מיסר"ר **ישראל**
 כמסור"ר **יצחק**
 יפה ז"ל
 וצמחה והאלונה הרבני
 יהמופלג הגניד תיה' מרדכי
 במסור"ר שמואל סג"ל הורוויץ

כשיערים תחת ממעלה אדונינו הקיסר האדיר ולווכיא פריסיובעליושי דיכרואווינישא זיליקי הלכודר זמרכטורג
 אלכסנדר פאולאויץ - ס אמא דיעהויטעס לווכיא רלסביקיא הלכודר לווכיא מיללכטוויטע יר"ה

נדפס בקאפוסט
 עלט בארעם כבודו את ה' לפ"ק
 עשע
נורע נבאח לוואלא למה זאך לוואלא זאך ג. לווא

צילום דף השער של דפוס הראשון
 - קאפוסט תקע"ו -

פאקסימיליות

שער הק"ש

צג

רשפי אש שבהה החשוקה בעולה מאליה בכל הניצוהים נשמות
ומלאכים העליונים כולם דפורס סירה בכל יום במבול ר הנעים
במחרי הקבלה מה שזה נק' ה"ש ה"ה כו' וד' וגם כנשמות ש
בחי' רשפי אש הזה כי כמו שגנו רוחים דנפש הלקות
שמלובשת בחומר גופני להיורה חלק הלקות ממש ההכעל
בחמידות ברשפי אש ההשוקה לברכק ברשם ומקור כל החיים
כו' עד"מ נר הדולק שבהבה שלו עולה למעלה ועשמו לפי
שהולך אל מקור שרשו אש היסודי כו' ומכ"ש וק"י דנפש
הלקות קודם בזה להחלש בחומר גופני שבדאי בכל עת
רשפיה דרשפי אש בבחי' שבהבה העולה מאליה כו' ולכך נקראו
הנשמות בשם נר כמ"ש נר הוי"ה נשמת אדם עד"מ נר הדולק
שעולה מל"ה כו' ועל הנשמות נאמר בהעלותך את הגרוה כו'
וכמ"ש זמ"א וכמ"כ במלאכים כתיב וההיות ר"ש כו' שערות
מדרגה הליפידים כו' ובכללות כולן נשמות ומלאכים סיבה רשפי
אש השוקת כלפי מעלה הוב הוא בא מצה"אש שלמעלה שבדאי
בברכס ובוה הנק' אש ה"א הנ"ל וזהו מ"ש ולא אישך השוקת
שחמיד השוקת האש הנ"ל ליכלל ולהדבק באשם דהיינו בבחי'
הר"י עשמו כי מאיש לוקחה בוי' וד"ל וכנ"י נק' ג"כ בשם
השם כנ"ל ולכך נקראה כנ"י כלה מלשון כליון כמ"ש כלה שר"י
ולבני כו' ובוה מפני בחי' יסוד אש המזאון וההשקנה שבדאי
משכן יסוד האש הוא בלב דוקא כידוע וד"ל וזהו ביום ההוא
הקראי לי אש"י כו' כי מאיש לוקחה זאה ופי' מל"ש לוקחה
כו' הנה לוקחות אש"ש הוא אש"י יו"ד כו' : והענין הוא דכל
בחי' אש ה"א הנ"ל לוקחה מבחי' אש דיו"ד שכל"ש העליון
כמ"ש הוי' אש מלחמה כו' וכיאר ענין אש דיו"ד יוכן עפ"י
הקדמה בהחלה דיו"ד הוא בחי' החכ' וענין החכ' ידוע שהוא
בחי' החרת נח מה שמבחי' ה"י דהיינו מה שמבריק בשכל כמו
צדק והנהקה בעלמא ועדיין אינו מושג הדבר והל"כ מחפשע
הדבר בהבה והשגה ממש ונק' בינה כו' והנהקה הזאת
לבימות רק בבחי' נקודה חדא עדיין ונקראה בשם אות הוי"ד
כזו"ת הוי"ד שאינו הלא נקודה א' כו' והענין הוא למעלה
היינו בחי' החכ' והשכל בהשכונות בהשגה ללקות שמביטו
ני"ה רשפי אש התשורה הנ"ל היא הנקרה בשם בחי' א"ש
יו"ד שהוא עד"מ העיפה שמהכווה במוח בכללות ומתפשטת
אל"כ ברמ"ח הצדים של המשכיע כו' וד"ל וכמ"כ נחשפה
ומשכה ההירה והבהקה הנ"ל שבנקודה החכמה ומתחלקת
לחלקים רבים ושונים דהיינו בס"ר נש"י בקרב אש לכל חד
לכוס מלי דמשער על"י לפי השוהו כו' כי ריבוי הרשעות דכ"י
הן נמצאין אל"כ מיקוד' הנ"ל עד"מ הענין שיזאלו מן
השרשים ולכך נקראה כנ"י גרוה בלשון רבים להיוחס כמה
בחי' נר הוי' כי בכל חד לפוס שיסוד הגשמו כן יהיה רשפי אש
השקתו להקרות בשם נר הוי' כנ"ל וכמ"כ כ"א"א נק' בשם
השם בפרט ולאמס כללות ג"י נק' בשם אשם וזהו כי מאיש
לוקחה זאת מאש דיו"ד דה"ש העליון שבהחמה עילתה ונק' בעלה

ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצית על
כנפי בגדיהם לזכרם ונתנו על ציצית הבגד
פתיל תכלת : והיה לכם לציצית וראו אתם
וזכרתם את כל מצות יהוה ועשיתם אהם ולא
התורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר אתם
ענים יאחריהם : למען תזכרו ועשיתם את כל
מצותי והייתם גרשים לארצותם : אני יהוה
אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים
להיות לכם לאלהים אני יהוה אלהיכם :

אודיו לשם לציצית וראיהם הוה וזכרתם את כל מצות ה'
כו' ולא התורו וכו' למען תזכרו וכו' והייתם קדושים
לאלקים אני ה' אשר הוצאתי אתכם וכו' אני ה' אלקיכם ה' והם
פי' וראיתם אותם ידוע דקאי על התכלת שבזכור החלה ונתנו
על ציצית הבגד פתיל תכלת כו' וברא"י התכלת זכרו על כל
במות וכו' ויש להבין מהו שכלל עוד ואמר שנית למען תזכרו
כו' וגם מהו ענין הקדושה לפי ציצית באמרו והייתם קדושים
פי' המצות דציצית וכו' וגם למה נזכר פי' אני ה' אלהיכם כו'
אך להבין ל"י יש להקדים ענין אחד ממאור"ל ע"פ קדושים
ההיו כו' כי קדוש אני כו' יכול כמוני ת"ל כי קדוש אני קדושה
למעלה מקדושתכם ע"כ : וכיאר זה הנה כתיב ביום ההוא
הקראי לי אש"י כו' דכנ"י נק' אשם וכתיב לזאת יקרא אשם כי
מאיש לוקחה זאת ע"כ תקראי אש"י והארוסין והחופה הי' במ"ח
שהקב"ה הוא החתן כמ"ש ובוה כחתן יונא מחיפסו וכמאמר
ביום חתונתו זה מ"ח ובג"י נקראה כלה כידוע : וכיאר הדברי
כי הנה לוקחות אש"ש ה"א והענין הוא למעלה כידוע
דבה"א בראש שהוא בחי' ה"א האחרונה שבשם הוי' שמוחי כל
הנשמות מאין ליש והוה בה"א בראש ולביות כי בחי' ההשפעה
להיות רוח שפלים בע"ג הוא מדרגה התחתונה שבא"י ואינה
אלא מבחי' חיוניו' ולא מבחי' פנימי' לכך הוא נמשך למעלה
באות ה"א דוקא לפי שאות ה"א אינה נרגשת במשכאל כלל
בשאר האותיות ולכך נקראה את א קלילה דליה נה משאל כידוע
הוא בחי' הכל הלב שהיא רק החרה בעלמא שאינה נוגעת
בנפש בבחי' עשמו' ופנימיות כלל רק בבחי' חיוניו' ההחירה
וההשפעה וזהו הוא ית' ממכ"ע וסוכ"ע להיות מתגשח
מיומה עולם כו' כידוע והוא בחי' מ"ל דא"י הקי' סופה לכל
דרגין שבא"י כו' והיינו ג"כ מאמס ז"ל והלא במהמר אחד
יכול להבראות כו' שאלו אות ה"א כי צה"א נברה העוה"ז
כו' והוא הכל פשוט בלבד והל"כ נתחלק לי' מהמרות כו' וכמ"ש
זמ"א וד"ל וזהו לזאת יקרא אשם ה"ש ה"ה פי' שמבחי' ה"ה"א
הנ"ל שנתפשט למעלה להשיית כל העולמות כמ"ש כדבר ה' כו'
אפרת פי' כל נשום מהו נמשך בחי' האש בנפשו והוא בחי'

פאקסימיליות

וזהו יקרא אשה א"ש ה"א פירוש שמבחי' ה"א הנ"ל שמתפשט למטה להחיות כל העולמות כמ"ש בדברי' ה' כו' וברוח פיו כל צבאם מזה נמשך בחי' האש בנבראים והוא בחי' רשפי אש שלהבת התשוקה העולה מאליה בכל הנבראים נשמות ומלאכים העליונים כולם באמרם שירה בכל יום כמבואר הטעם בספרי הקבלה מה שזה נק' א"ש ה"א כו' וד"ל. וגם בנשמות יש בחי' רשפי אש הזה, כי כמו שאנו רואים בנפש האלקית שמלוכשת בחומר גופני להיותה חלק אלוה ממשי¹ תתפעל בתמידות ברשפי אש התשוקה להדבק בשרש ומקור כל החיים כו'. עד"מ נר הדולק ששלהבת שלו עולה למעלה מעצמו לפי שהולך אל מקור שרשו אש היסודי כו' ומכ"ש וק"ו בנפש האלקית קודם בואה להתלבש בחומר גופני שבדאי בכל עת רשפיה רשפי אש בבחי' שלהבת העולה מאליה כו' ולכך נקראו הנשמות בשם נר כמ"ש נר"ה הוי"ה נשמת אדם עד"מ נר הדולק שעולה מאליה כנ"ל, ועל הנשמות נאמר בהעלותך¹⁷ את הנרות כו' וכמ"ש במ"א. וכמ"כ במלאכים כתיב והחיות¹⁸ רצוא ושוב כו' בוערות כמראה הלפידים כו'.

ובכללות כולן נשמות ומלאכים סיבת רשפי אש תשוקתם כלפי מעלה הנה הוא בא מבחי' אש שלמעלה הבורע בקרבם והוא הנקרא אש ה"א הנ"ל. וזהו מ"ש ואל¹⁹ אישך תשוקתך שתמיד תשוקת האשה הנ"ל ליכלל ולהדבק באישה דהיינו בבחי' האצילות עצמו כי מאיש לוקחה כו' וד"ל. וכנ"י נק' ג"כ בשם אשה כנ"ל ולכך נקראת כנ"י כלה מלשון כליון כמ"ש כלה²⁰ שארי ולבבי כו' והוא מפני בחי' יסוד אש הצמאון והתשוקה שבלב, כי משכן יסוד האש הוא בלב דוקא כידוע וד"ל. וזהו ביום ההוא תקרא לי איש²¹ כו' כי מאיש לוקחה זאת ופירוש מאיש לוקחה כו' הנה אותיות איש²² הוא א"ש יו"ד כו'. והענין הוא דכל בחי' אש ה"א הנ"ל לוקחה מבחי' אש דיו"ד שבאיש העליון כמ"ש הוי"ה²³ איש מלחמה כו'. וביאור ענין אש דיו"ד יובן עפ"י הקדמה בתחלה דיו"ד הוא בחי' החכמה וענין החכמה ידוע שהוא בחי' הארת כח מה שמבחי'

והיה לכם לציצית וראיתם אותו וזכרתם את כל מצות ה' כו' ולא תתורו וכו' למען תזכרו וכו' והייתם קדושים לאלהיכם אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם וכו' אני ה' אלקיכם. הנה פי' וראיתם אותו ידוע דקאי על התכלת שהזכיר תחלה ונתנו על ציצית הכנף פתיל תכלת כו', ובראיית התכלת יזכרו על כל המצות וכו'. ויש להבין מהו שכפל עוד ואמר שנית למען תזכרו כו', וגם מהו ענין הקדושה לפי ציצית באמרו והייתם קדושים ע"י המצוה דציצית וכו', וגם למה נזכר ב"פ אני ה' אלהיכם כו'. אך להבין כ"ז יש להקדים ענין אחד ממאמר²⁴ ע"פ קדושים תהיו כו' כי קדוש אני יכול כמוני ת"ל כי קדוש אני קדושי למעלה מקדושתכם ע"כ. וביאור זה הנה כתיב ביום²⁵ ההוא תקראי אישי כו' דכנ"י נקראים אשה וכתוב לזאת²⁶ יקרא אשה כי מאיש לוקחה זאת ע"כ תקראי אישי, והאירוסיין והחופה היה במ"ת שהקב"ה הוא החתן כמ"ש והוא²⁷ כחתן יוצא מחופתו וכמאמר ביום²⁸ חתונתו זה מ"ת וכנ"י נקראת כלה כידוע.

וביאור הדברים כי הנה אותיות אשה א"ש ה"א והענין הוא למעלה

כידוע דבה"א²⁹ בראם שהוא בחי' ה"א אחרונה שבשם הוי"ו שמחיה כל העולמות מאין ליש וזהו בה"א בראם. ולהיות כי בחי' ההשפעה להחיות רוח שפלים בע"ג היא מדריגה התחתונה שבאצילות ואינה אלא מבחי' חיצונית ולא מבחי' פנימית לכך הוא נמשך למטה באות ה"א דווקא לפי שאות ה"א אינה נרגשת במבטא כלל כשאר האותיות ולכך נקראת אתא³⁰ קלילא דלית בה מששא כידוע. והוא בחי' הבל הלב שהיא רק הארה בעלמא שאינה נוגעת בנפש בבחי' עצמיות ופנימיות כלל רק בבחי' חיצונית ההארה וההתפשטות ובוה הוא ית' ממכ"ע וסוכ"ע להיות מתנשא מימות עולם כו' כידוע. והוא בחי' מ"ל דאצ"י הנקרא סופא דכל דרגין שבאצילות כו' והיינו ג"כ מאמרם ז"ל והלא³¹ במאמר אחד יכול להבראות כו' שהוא אות ה"א כי בה"א³² נברא העוה"ז כו' והוא הבל פשוט בלבד ואח"כ נתחלק ל"י מאמרות כו' וכמ"ש במ"א וד"ל.

(8) ביום חתונתו זה מ"ת: שה"ש ג, יא. תענית כו, ב.

(9) אותיות אשה א"ש ה"א: ראה זח"א מת, ב.

(10) דבה"א בראם: בראשית ב, ד. ראה מנחות כט, ב. בראשית רבה פ"ב, ב.

(11) אתא קלילא דלית בה מששא כידוע: ראה לקו"ת האינו עד, ד: ,וה"ה הוא את קלילא דלית ב' מששא כמבואר באקדמות" ע"ש. וראה ב"ר פ"ב, יו"ד. תורת חיים

חיי שרה קכא, ג ובהערה 48.

(12) והלא במאמר אחד יכול להבראות: אבות ריש פ"ה.

(13) בה"א נברא העוה"ז: ראה מנחות שם.

(14) בדבר ה' כו': תהלים לג, ו.

(15) ממש: בכת"י מעתיק: ממעל.

(16) נר הוי"ה נשמת אדם: משלי כ, כז.

(17) בהעלותך את הנרות: בהעלותך ת, א.

(18) והחיות רצוא ושוב כו' בוערות כמראה הלפידים: יחזקאל א, יד. ראה חגיגה יג, ב.

(19) ואל אישך תשוקתך: בראשית ג, טז.

(20) כלה שארי ולבבי: תהלים עג, כו.

(21) איש הוא א"ש יו"ד: ראה פרדס שער (כג) ערכי הכינויים מערכת אשה.

(22) הוי"ה איש מלחמה: בשלח טו, ג.

(1) והיה לכם לציצית: המאמר נמצא בלקו"ת שלח מד, ג. מאמר זה נמצא ג"כ באריכות בס' מאמרי אדמו"ר האמצעי במדבר ח"ג ע' א"רס. ובשינויים בס' מאמרי אדהאמ"צ "הנחות-תקע"ז ע' קנג. להלן בסידור וכן בלקו"ת נדפס "ביאור" על המאמר כאן. וביאור נוסף נדפס בס' מאמרי אדה"ז על התורה ח"ב ע' תרמד. והגהות וביאורים באוה"ת שלח ע' תרט ואילך.

מאמר זה נאמר מכ"ק אדה"ז בש"פ שלח שנת תקס"ה, וכאן בסידור הוא הנחת כ"ק אדהאמ"צ משנת תקס"ה. ובלקו"ת שם הוא הנחת המהרי"ל אחיו של אדה"ז. המאמר נדפס כאן ע"פ השוואה לכת"י מעתיק בס' תקס"ה, מס' 1001 צד, ב.

בסידור עם דא"ח שנדפס בפעם הראשונה בקאפוסט שנת תקע"ז לא מופיע מאמר זה, והוא מהמאמרים שניתוספו אח"כ בסידור הוצאת ברדיטשוב שנת תקע"ח.

(2) והיה לכם לציצית: שלח טו, לט ואילך.

(3) ע"פ קדושים תהיו כו' כי קדוש אני יכול כמוני: קדושים יט, ב. ויק"ר פכ"ד, ט.

(4) ביום ההוא תקראי אישי: ע"פ הושע ב, יח. בדפוטים הקודמים היה כתוב כאן תקראי לי אישי, וכן מובא בכ"מ – מאמרי אדהאמ"צ בראשית ע' תקב. דברים ח"ב ע' תקכב.

(5) לזאת יקרא אשה: בראשית ב, כג.

(6) שהקב"ה הוא החתן: שה"ש ג, יא. וראה שהש"ר עה"פ (ג, יא). ודב"ר ס"פ ואתננו. לקו"ת ברכה צד, א.

(7) והוא כחתן יוצא מחופתו: ישע"י סא, י.

פאקסימיליות

בענין יו"ט

א"ת ע"ת יו"ט

ה"ל ש"ת ע"ת יו"ט הוא שה"ל עולה ושלח בענין (א"ת) יק"ת הי"ס ימ"ו ג"ז א"א א"א ע"י ג"ל ב"ל

והדבור הוא ש"ל ית"ו י"ו הי"בתי ש"ב"ל ע"ה ג"ה ש"ה"ל הי"ב"ו ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט

ה"ר"ה ל"א א"ה ב"ו ח"ט ו"ת ל"א ק"ט א"ה ב"ו ח"ט ו"ת ל"א ק"ט א"ה ב"ו ח"ט ו"ת ל"א ק"ט א"ה ב"ו ח"ט

וה"ל ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט

א"ה י"ו ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט

ב"ו א"ת ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט

ו"א א"ת ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט

ח"ט ו"ת ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט

א"ה י"ו ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט

ב"ו א"ת ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט

ו"א א"ת ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט

ח"ט ו"ת ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט

א"ה י"ו ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט

ב"ו א"ת ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט

ו"א א"ת ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט

ח"ט ו"ת ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט

א"ה י"ו ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט

ב"ו א"ת ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט

ו"א א"ת ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט

ח"ט ו"ת ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט

א"ה י"ו ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט

ב"ו א"ת ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט

ו"א א"ת ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט

ח"ט ו"ת ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט

א"ה י"ו ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט

ב"ו א"ת ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט ע"ה יו"ט

ו"ו

צילום גוכ"ק אדמו"ר האמצעי

— נדפס לעיל בקונטרס זה —

